БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

5-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 112 (1116)

6 ИЮНЬ ЖУМА 1958 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН

Ер учинчи сунъий йўлдошининг ҳаракати тўғрисида

Учинчи йўлдош 5 июнь эрталаб соат 6 га қадар Ер атрофини 281 марта айланиб чиқди. Учинчи сунъий йўлдош ва уни учирган ракетани эрталаб қуёш чиқиши олдидан шимолий кенгликнинг 13 градусидан жанубий кенгликнинг 15 градусигача ҳамда кечқурун қуёш ботгандан кейин жанубий кенгликнинг 27 градусидан 63 градусигача оддий кўз билан ёки оптик приборлар ёрдами билан кўриш мумкин.

Кенгликларнинг юқорида кўрсатилган интервалларидан бир мунча шимолда ёки жанубда жойлашган районларда йўлдошни ва учирувчи ракетани горизонтга нисбатан кичикроқ бурчак остида визуал кўриш мумкин. (ТАСС).

Ўзбекистон саноати инженер-техник ходимлари ва новаторларининг биринчи съезди

4 июнь Тошкентда, Ўзбекистон ССР Олий Советининг мажлислар залида республика саноати инженер-техник ходимлари ва новаторларининг биринчи съезди очилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети томонидан чақирилган бу съезд ишида саноат корхоналарининг раҳбарлари, етакчи мутахассислари ва илғор ишчилари, халқ хўжалиги кенгашларининг ходимлари, олимлар, партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг ходимлари қатнашмоқда. Меҳмонлар орасида — Россия Федерацияси, Қозоғистон, Ўрта Осиё ва Закавказье республикалари техника интеллигенциясининг вакиллари бор.

Съезд делегатлари ва меҳмонлар съезднинг иши бошланишига қадар Ленин номли майдонда ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети биносида очилган катта саноат виставкаси билан танишдилар. Бу виставкада республикадаги 52 корхонанинг маҳсулотлари кўрсатилмоқда. Бу корхоналар энг янги техника, биноқорлик материаллари, химия саноати буюмлари ва бошқа саноат маҳсулотлари намуналарини виставкага қўйганлар. Ўзбекистон ССР Олий Совети биноси залларида полимерлардан ишлаб чиқарилаётган хилма-хил буюмлар виставкаси жойлашган.

Эрталаб соат 10. Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари Ўртоқ С. К. Камолов қисқача кириш нутқи сўзлаб, съездни очади.

— Республика саноати инженер-техник ходимлари ва новаторларининг биринчи съезди,— деди у,— совет халқи Коммунистик партия раҳбарлиги остида КПСС XX съезди ва КПСС Марказий Комитетининг шундан кейинги Пленумлари тарихий қарорларини муваффақият билан амалга ошираётган вазиятда ўтмоқда. Бу съезднинг чақирилиши республика ҳаётида катта воқеадир. У гоят катта давлат аҳамиятига ва сиёсий аҳамиятга эгадир.

Революцияга қадар чор Россиясининг қолоқ чекка ўлкаси бўлиб келган Ўзбекистон Совет ҳокимияти йилларида индустриалштирилган — колхозлашган илғор социалистик республикага айланганлигини кўриб туриш қувончлидир. Эндиликда Ўзбекистон Совет Иттифоқининг асосий пахта базаси бўлибгина қолмай, шу билан бирга мамлакатнинг йирик саноат райони ҳамдир. Шуни айтиб ўтиш кифояки, республикамиз саноат ишлаб чиқаришининг 70 дан ортиқ хил тармоғига эгадир. Ўзбекистон ССР ташкил қилинган 1924 йилдагига нисбатан йирик саноат ишлаб чиқаришининг ҳажми 50 баравардан зиёд ошди. Республикада металлургия, энергетика, машинасозлик, радиотехника, электротехника, химия саноати, енгил саноат ва озиқ-овқат саноати катта ривож топди. Ҳозирги вақтда КПСС Марказий Комитети май Пленумининг ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган пленумининг қарорларига мувофиқ, республикамиз химия ва газ саноатининг ривожланиши жиҳатидан мамлакатда олдинги ўринлардан бирига чиқмоқда. Бизда синтетик материаллар ва улардан буюмлар ишлаб чиқариш юзасидан саноатнинг янги тармоқлари барпо этилмоқда.

Ўзбек халқининг энг ажойиб тарихий муваффақияти унинг Совет ҳокимияти йилларида етишиб чиққан шонли ишчилар синфидир, юқори малакали техника интеллигенциси миллий кадрлари, олимларидир. Буларнинг ҳаммаси-Коммунистик партиямиз Ленинча миллий сиёсатининг тантанаси, кўп миллатли улуғ социалистик Ватанимиздаги халқларнинг бузилмас бирлиги, қардошларча ҳамкорлиги ва ўзаро ёрдами натижасидир. Бизнинг съездимизда Совет Иттифоқидаги қардош республикалардан кўп вакилларнинг, Москва ва Ленинграддан келган олимлар ва мутахассисларнинг қатнашаётганлиги ана шу дўстликнинг ёрқин ифодасидир.

Ўртоқлар, ушбу съезд ишларида қатнашиш учун Ўзбекистонга келган азиз меҳмонларимизга Сизларнинг номингиздан ва бутун ўзбек халқи номидан қизғин ташаккур изҳор қилишга ҳамда улар орқали қардош республикалар халқларига алангали саломларимизни ҳамда меҳнат соҳасида янги ғалабалар истаб билдирган тилакларимизни топширишга рухсат этингиз.

Ўртоқ Камолов халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини янада ривожлантириш соҳасида республика олдида турган катта ва мураккаб вазифалар тўғрисида гапиради. Бу вазифаларни муваффақият билан амалга оширишнинг ҳал қилувчи шарти эса меҳнат унумдорлигини бутун чоралар билан оширишдир. Улуғ Ленин сўзи билан айтганда, меҳнат унумдорлиги янги ижтимоий тузумнинг галабаси учун энг муҳим, энг асосий нарсадир.

Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1959-1965 йилларга мўлжалланган перспектив плани проектига мувофиқ, саноатда меҳнат унумдорлигини 45,3 процент ошириш ҳамда шу йўл билан ялпи маҳсулот ишлаб чиқаришни 11 миллиард сўмлик кўпайтириш мўлжалланади. Меҳнат унумдорлигининг шунчалик ўсишини аввало, фан ва техниканинг энг янги муваффақиятларини ҳамда илғор тажрибани ишлаб чиқаришга изчиллик билан жорий қилиш, ишлаб чиқариш процессларини комплекс механизациялаштириш ва автоматлаштириш йўли билан таъминлаш мумкин. Бу жиҳатдан саноат ходимларининг яқинда Москвада бўлиб ўтган Бутуниттифоқ кенгаши қабул қилган тавсияномалар жуда катта аҳамиятга эгадир.

— Биз, деди Ўртоқ Камолов,— бу ерда тўпланган атоқли олимлар, инженерлар, техниклар ва ишлаб чиқариш новаторлари республика саноатининг ишини танқидий назардан қараб анализ қиладилар. Ўз тажрибалари билан Ўртоқлашадилар ва янги техникани, илғор технологияни кенг жорий қилиш, ишлаб чиқариш процессларини механизациялаштириш ва автоматлаштириш юзасидан конкрет тадбирларни ишлаб чиқадилар, деб умид қиламиз.

Шак-шубҳа йўқки, Коммунистик партиянинг ва Совет ҳукуматининг оталарча ғамхўрлигидан илҳомланган Ўзбекистон меҳнаткашлари мамлакатимизда коммунизм қуриш йўлидаги умумхалқ курашига муносиб ҳисса қўшадилар.

Ўртоқ Камолов сўзининг охирида съезд қатнашчиларини ва улар орқали республиканинг бутун ишчилар синфини, барча инженер ва техникларини, барча олимларини Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети номидан қизғин табриклайди ва уларга съезд олдига қўйилган вазифаларни ҳал этишда самарали иш олиб боришларини тилайди. Делегатлар ва меҳмонлар Ўртоқ Камоловнинг охирги сўзларини давомли қарсаклар билан кутиб олдилар.

Шундан кейин съезд ўз раҳбар органларини сайлашга киришди. Съезд президиуми сайланади. Президиум составида — техника интеллигенциясининг энг яхши намояндалари ва республика саноат корхоналарининг илғор ишчилари, илмий ходимлар, қардош республикаларнинг вакиллари бор. Президиум столи олдида М. А. Абдураззоқов, Г. А. Габриэльянц, Р. Ғ. Ғуломов, С. К. Камолов, С. Н. Нуриддинов, З. Р. Рахимбоева, Ш. Р. Рашидов Ўртоқлар, ВЛКСМ Марказий Комитетининг секретари Н. Ш. Васадзе, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари С. К. Зиёдуллаев ва Ё. С. Насриддинова, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Ф. Х. Хўжаев, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари М. И. Иброҳимов, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти Х. М. Абдуллаев, республика Министрлар Совети Илмий-техника комитетининг Раиси, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги М. Т. Ўразбоев ва бошқалар ўтирибдилар.

Ғоят баланд руҳ билан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Президиуми съезднинг фахрий президиумига сайланади.

Мандат комиссияси ва редакцион комиссия, секретариат сайланади, кун тартиби ва регламент тасдиқланади.

Янги техникани ва илғор технологияни жорий қилиш асосида меҳнат унумдорлигининг янада ўсишини таъминлаш соҳасида Ўзбекистон саноат ходимларининг вазифалари тўғрисида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, республика Госплани раиси Ўртоқ С. К. Зиёдуллаев доклад қилди.

(ОХИРИ ТЎРТИНЧИ БЕТДА)

УКРАИНА КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ ҚИРҚ ЙИЛЛИГИ

КИЕВ, 4 июнь. (ТАСС). Украина большевистик ташкилотининг биринчи съезди чақирилганига 5 июнда 40 йил тўлди. Бу съездда КПССнинг жанговар отрядларидан бири — Украина Коммунистик партияси тузилган эди.

Бугун республика газеталарида Украина КП Марказий Комитети пропаганда ва агитация бўлимининг ҳамда Украина КП Марказий Комитети партия тарихи институти — КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги марксизм-ленинизм институти филиалининг «Украина Коммунистик партияси тузилганига қирқ йил (1918 — 1958)» деган тезислари эълон қилинди. Тезисларда Украина Коммунистик партиясининг Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ленинчи Марказий Комитети раҳбарлиги остида босиб ўтган қаҳрамонона йўли акс эттирилган.

Болгария Коммунистик партиясининг VII съездида 1958 йил 3 июнда

Ўртоқ Н. С. ХРУШЧЕВ нутқи

Азиз ўртоқлар, дўстлар!

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети номидан, бутун партиямиз номидан, совет халқи номидан Болгария Коммунистик партиясининг VII съездига, болгар коммунистларига ва бутун болгар халқига қизғин қардошлик саломини топширишга ва съездингизнинг ишларига муваффақиятлар тилашга ижозат берингиз. **(Гулдурос, давомли қарсаклар. Ҳамма ўрнидан туради).**

Болгария Коммунистик партияси ўзининг VII съездига жуда катта муваффақиятлар билан келди. Бу эса барча социалистик мамлакатларнинг халқлари сингари бизнинг партиямизни, Совет Иттифоқи халқларини ҳам астойдил қувонтирмоқда.

Болгар халқи ўз Коммунистик партияси раҳбарлигида социалистик жамият қуриш йўлида олга томон катта қадам қўйди. Совет Иттифоқи меҳнаткашлари болгар халқини эришган тарихий ғалабалари билан чин кўнгилдан қутлайдилар. **(Давомли қарсаклар).**

Ўртоқ Живков Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг ҳисобот докладида ёқин кўрсатиб ўтганидек, Болгария Халқ Республикаси экономикасининг тез ўсиб бораётганлиги, халқнинг моддий фаровонлиги тўхтовсиз яхшиланиб бораётганлиги ва маданий савияси ошиб бораётганлиги социализмнинг капитализмга нисбатан устунлигини исботловчи яна бир яққол далилдир. **(Давомли қарсаклар).**

Буржуазия малайлари эркин ташаббускорлик деб аталган системанинг ҳақиқатда бўлмаган афзалликларини мақтаб кўрсатишни яхши кўрадилар. Агар уларнинг гапларига қулоқ солсангиз, бу система инсон орзуларининг энг чўққиси эмиш, бундан кўра яхшироқ система йўқ ва бўлиши ҳам мумкин эмас эмиш. Лекин нима учун улар социализм йўлига кирган мамлакатлар сингари ўз экономикасини ривожлантиришда шу қадар қисқа муддат ичида шунчалик зўр муваффақиятларга эришган биронта капиталистик мамлакатнинг номини айтиб беролмайдилар? Болгарияниг қўшниси бўлган, масалан, Греция ва Туркия мамлакатларини олиб кўрайлик. Статистика маълумотлари шу фактни объектив равишда очиқ кўрсатиб турибдики, социалистик ривожланиш йўлига кирган Халқ Болгарияси ўз экономикасини ва маданиятини юксалтиришда ўзининг капиталистик қўшниларига қараганда анча катта муваффақиятларга эришган. **(Қарсаклар).**

Умуман социалистик мамлакатларда саноат ишлаб чиқаришнинг ҳажми урушга қадар бўлган даражалагига нисбатан 4 барабардан зиёдроқ кўпайди, ваҳоланки, капитал мамлакатларида зўр бериб қуролланиш ниҳоят даражада авж олдирилаётганлигига ва «конъюнктурани жонлантирувчи» бошқа методлар қўлланилаётганига қарамай, саноат ишлаб чиқаришининг ҳажми икки баравардан камроқ ўсди.

Биз шу нарсага қатъий аминмизки, социалистик мамлакатлар капитализмнинг энг ривожланган мамлакатларини саноат ишлаб чиқаришининг суръатлари жиҳатидангина эмас, шу билан бирга ҳажми жиҳатидан ҳам орқада қолдириб кетадиган вақт яқинлашиб қолди. **(Қарсаклар).** Биз бунга реал фактларга асосланиб амин бўлмоқламиз. Ҳозирнинг ўзида ҳам Совет Иттифоқи саноат ишлаб чиқаришининг умумий ҳажми жиҳатдан ҳам, шунингдек аҳоли жон бошига маҳсулот ишлаб чиқариш жиҳатидан ҳам капитализмнинг энг қудратли мамлакати бўлган АҚШ га анча яқинлашиб қолди. **(Қарсаклар).** Фан ва техникани ривожлантиришдаги муваффақиятларимиз ҳаммага маълум. Аҳоли жон бошига маҳсулот ишлаб чиқариш жиҳатидан энг тараққий этган капиталистик мамлакатларга етиб олиш ва улардан ўзиб кетишдан иборат асосий иқтисодий вазифани тарихан қисқа муддатларда ҳал қилмоқ учун эндиликда Совет Иттифоқида зарур нарсаларнинг ҳаммаси бор. **(Давомли қарсаклар).** Ҳозирги вақтда Хитой Халқ Республикаси пўлат ва саноат маҳсулотининг бошқа муҳим турларини ишлаб чиқариш ҳажми жиҳатидан 15 йил ичида Англияга етиб олиш ва ундан ўзиб кетиш учун курашмоқда. **(Қарсаклар).** Аҳоли жон бошига пўлат ишлаб чиқариш жиҳатидан Чехословакия Республикаси ҳозирнинг ўзидаёқ Швеция, Франция ва Ғарбий Германиядан ўзиб кетди, электр қуввати ишлаб чиқариш жиҳатидан эса Франция ва Италиядан ўзиб кетди. **(Қарсаклар).**

Социализм биз мамлакат доирасидан чиқиб жаҳон социалистик лагери вужудга келиши билан социалистик экономикани ривожлантириш суръатларини жадаллаштирмоқ учун жуда катта аҳамиятга эга бўлган янги имкониятлар вужудга келди. Бу имкониятлардан ишнинг кўзини билиб, оқилона фойдаланиш зарур.

Шу муносабат билан мен социалистик мамлакатлар иқтисодий ҳамкорлигининг баъзи масалаларига тўхталиб ўтмоқчиман.

Иқтисодий ўзаро ёрдамлашиш Кенгашида қатнашувчи мамлакатлар коммунистик ва ишчи партиялар вакилларининг яқинда Москвада Кенгаши бўлиб ўтди. Бу Кенгашда Хитой Коммунистик партиясининг, Корея Меҳнат партиясининг, Вьетнам меҳнаткашлар партиясининг ва Мўғулистон Халқ революцион партиясининг вакиллари ҳам қатнашди. Кенгаш якдиллик билан шундай хулосага келдики, социалистик мамлакатлар ўртасидаги иқтисодий алоқалар анча кенгайган ва мустаҳкамланиб олган ҳозирги вақтда иқтисодий ҳамкорлик формаларини янада такомиллаштириш, социалистик лагерь мамлакатлари халқ хўжалигининг бир-бирига боғланган тармоқларида ишлаб чиқаришни тагин ҳам чуқур ихтисослаштириш ва кооперативлаштириш масалалари гоят катта аҳамиятга эга бўлиб қолмоқда. Социалистик мамлакатларнинг халқаро меҳнат тақсимотини янада ривожлантириш ва чуқурлаштириш соҳасида Кенгашда ишлаб чиқилган тадбирларни изчиллик билан амалга ошириш мамлакатларимизнинг ҳар қайсисида табиий ва иқтисодий ресурслардан мақсадга энг мувофиқ равишда фойдаланишга, меҳнат унумдорлигини оширишни ва халқ фаровонлигини янада ўстиришни таъминлайди. Социалистик лагерь мамлакатларининг иқтисодий ҳамкорлигини оқилона ташкил қилиш умуман социалистик лагернинг миллий ишлаб чиқарувчи кучларини ривожлантиришни ва иқтисодий қувватини мустаҳкамлашни, ҳеч шубҳасиз, жадаллаштиради.

(ДАВОМИ ИККИНЧИ БЕТДА)

Непал короли ва қироличасининг Совет Иттифоқига келиши

Деҳлидан учиб кетган «ТУ-104» совет реактив лайнери тўртинчи июнь маҳаллий вақт билан соат 12-30 минутда Тошкент аэродромига қўнди. Бу самолётда Непал короли Махендра Бир Бикрам Шоҳ Дева Ҳазрат Олийлари ва Непал қироличаси Ратна Ражия Лакшми Деви Шоҳ Ҳазрат Олияларидан иборат Непал делегацияси Москвага расмий визит билан Совет Иттифоқига келдилар.

Улар билан бирга Миллий кенгаш аъзоси Арун Шамшер Жанг Бахадур Рана, Шамбху Бикрам Шоҳ жаноблари, Арун хоним, Аржун хоним, фельдмаршал Кайсер Шамшер Жанг Бахадур Рана, королнинг ҳарбий секретари бригада генерали Шер Бахадур Малла, королнинг бош шахсий секретари Кажи Пушвараж, генерал-лейтенант Аржун Шамшер Жанг Бахадур Рана, ҳукумат план комиссиясининг аъзоси Жанак Раж, Ташқи ишлар министрлигининг бош секретари Нара Пратап Тхапа, королнинг матбуот секретари Рену Лал Синг, Непал давлат музейининг нозири рассом Чандра Ман Маскей, шоир, ашулачи ва музикачи Жанардам Сама ва бошқа кишилар ҳам келдилар.

Непал короли Ҳазрат Олийларини кутиб олиш учун СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари ва Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ш. Р. Рашидов, СССР Олий Совети Иттифоқ Совети Раисининг ўринбосари С. К. Камолов, СССР Олий Совети Миллатлар Совети Раисининг ўринбосари К. Кондучалова, СССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосари Г. Н. Зарубин, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Р. Ғ. Ғуломов, армия генерали И. В. Тюленев, СССР Ташқи ишлар министрлиги Шарқи-Жанубий Осиё мамлакатлари бўлимининг мудири Б. М. Волков, Ўзбекистон ССР Ташқи ишлар министри Ғ. С. Султонов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ж. И. Илҳомова, СССР Олий Совети депутатлари А. П. Бизов, Ф. Хўжаев, Ўзбекистон министрлари С. А. Азимов, А. В. Курганов, Х. А. Маъруповъ, В. С. Содиқова, СССР Ташқи ишлар министрлиги Протокол бўлими мудирининг ўринбосари Б. Г. Лопатенко, СССР Ташқи ишлар министрлиги Матбуот бўлимининг вакили Д. С. Чальян, республика жамоат ташкилотларининг вакиллари, журналистлар аэродромга келдилар.

Королни кутиб олиш учун Непал короллигининг СССРдаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси Рама Прасад Манандхар рафиқаси билан бирга Москвадан келди.

Ш. Р. Рашидов ва Непал короли Махендра Бир Бикрам Шоҳ Дева нутқ сўзладилар.

Корол, қиролича, шунингдек уларнинг ҳамроҳлари бир оз дам олганларидан кейин самолётда Москвага учиб кетдилар.

Непал короли ва унинг ҳамроҳлари билан бирга СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари Ш. Р. Рашидов ва королнинг СССР бўйлаб қиладиган сафарида унга ҳамроҳ бўладиган бошқа расмий кишилар ҳам Москвага жўнаб кетдилар.

* * *

Москваликлар 4 июнь тушдан кейин Непал короли Махендра Бир Бикрам Шоҳ Дева Ҳазрат Олийлари ва қиролича Ратна Ражия Лакшми Деви Шоҳ Ҳазрат Олияларини хурсандчилик билан кутиб олдилар. Непаллик ҳурматли меҳмонлар СССР Олий Совети Президиуми Раиси К. Е. Ворошиловнинг таклифига мувофиқ Совет Иттифоқига расмий визит билан келдилар. Непал Королини кутиб олиш учун юзлаб москваликлар аэродромга тўпландилар. Учиш майдонида фахрий қоровул саф тортиб турибди.

Самолётнинг келишига К. Е. Ворошилов, А. И. Кириченко, Ф. Р. Козлов, А. И. Микоян, Н. А. Муҳиддинов, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари Ж. А. Ташенев, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Д. Ф. Устинов, СССР Олий Совети Президиумининг аъзолари А. А. Андреев ва С. М. Будённий, СССР министрлари аэродромга келдилар.

Непал королини СССРдаги дипломатик ваколатхоналарнинг бошлиқлари, элчихоналарнинг ходимлари, журналистлар кутиб олдилар.

Совет раҳбарлари Непал королини ва унинг рафиқасини Совет Иттифоқига келишлари билан самимий табрикладилар.

Аэродромда СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. Е. Ворошилов нутқ сўзлади.

Непал короли Махендра жавоб нутқи сўзлади. (ТАСС).

Ғўза парвариши суръатини кучайтирайлик!

☆

Механизаторлар— пахтачилик бригадаларининг бошлиқлари

Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ўртоқ Анвар Эгамназаров бошлиқ бригадасида бу йил 100 гектар ерда ғўза ўстирилмоқда. Бригада аъзолари фидокорона меҳнат қилиб, ғўзанинг иккинчи цикл парваришини бошлаб юбордилар.

Эгамназаров — тажрибали механизатор. У бошлиқ бригадада барча майдонга квадрат-уялаб чигит экилди. Бригада аъзолари ғўзанинг биринчи парваришини агротехника қоидаларига қатъий риоя қилган ҳолда ўтказдилар ва ғўзани иккинчи марта узунасига ҳамда кўндалангига парвариш қилишга киришдилар. Бу бригадада биринчи марта ғўза суюқ аммиак ўғити билан озиқлантирилди, натижада меҳнат бирмунча кам сарфланди.

Бригадага иккита трактор бириктириб қўйилган. Бу тракторлардан ғоят унумли фойдаланиляпти. Ваҳоланки, ўтган йилги мавсумда ғўза парваришида уч трактор ишлатилган эди. Тракторчилардан Раҳимбой Асилбеков ғўзани узунасига, Анатолий Садовников эса кўндалангига культивация қилмоқда. Бригада ғўзаларини суғориш группалашган ҳолда ўтказилаётир.

Қаҳрамон бошлиқ бригадада йил бошидан бўён ҳар гектар ердаги ғўзани ишлашга сарф қилинадиган меҳнат ўтган йилдагига қараганда 20 процент камайтирилган. Бригада аъзолари ҳар гектар ердан 50 центнердан пахта топшириш юзасидан олган социалистик мажбуриятларини бажариш учун астойдил меҳнат қилаётирлар. Бир центнер пахтани етиштириш учун ўтган йилдаги 6 ўрнига 4 меҳнат куни сарфлашга қарор қилинган.

Ўзбекистоннинг пойтахт областидаги колхозларда 318 бригадага механизаторлар бошчилик қилаётирлар. (ЎзТАГ).

Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхозида ғўза парвариши суръати кун сайин кучайтирилмоқда. Колхозчилар ва механизаторлар дала ишларини юқори сифатли бажарилишига катта эътибор бермоқдалар. Колхозда ғўзани қишлоқ хўжалик зараркунандалари ва касалликларидан сақлаш соҳасидаги ишлар ҳам намунали бажарилаётир. ОДН машиналари, қўлда кўтариб ишлатадиган аппаратлар билан ҳашарот тушган далаларга дарҳол заҳарли дори сепиб чиқилмоқда. **Суратда:** колхознинг биринчи бригадаси даласида ғўзага дори сепиш пайти. Бу ишни комсомол аъзоси **Қаҳрамон Аҳмедов** бажараётир.

В. Салов фотоси.

ДАЛА ИШЛАРИ КУНДАЛИГИ

Пахта далаларини ўтдан тезда тозалайлик

Чигит экиш даврида ва ундан кейинги кунларда бўлган ёғингарчилик туфайли пахта далаларида ҳархил ёввойи ўтлар кўплаб ўса бошлади, бунинг устига колхоз ва совхозларда пилла қурти боқиш охирига етказилаётгани учун бир қисм куч шу ишга қўйилди. Ҳозирги пайтда пахта далаларида бўлсангиз, ҳар бир колхоз ва совхозда ҳам ўт босган далани кўриш мумкин.

Мўл ҳосил етиштиришга қарор қилган ва ишни шунга яраша пухта ташкил этаётган хўжаликларда ёш ғўза ўтдан тезроқ тозаланмоқда ва унинг нормал ўсиб ривожланиши учун қулай шароит яратиб берилаётир. Илғор колхоз ва совхозларда ишга яроқли кишиларнинг қарийб ҳаммаси, шу билан бирга барча техника, от-улов кучлари ғўза парваришига тўла сафарбар этилган. Бундай жойларда ҳар бир киши ўз вазифасини шараф билан бажариш учун — ғўза парвариши юзасидан берилган графикнинг тўла адо этилиши ҳамда ишнинг сифатли бўлиши учун астойдил курашмоқда.

Лекин кўпгина колхоз ва совхозларда ҳозирги аҳволнинг ғоят муҳим ва мураккаб бир даврга кирганлигига етарли эътибор берилмаётир. Тошкентдан чиқиб Мирзачўл сари борилганда областимиздаги бир қанча районларнинг ўнлаб колхозлари пахта далаларини кўриб ўтилади. Шу нарса характерлики, қатор колхозларда ҳатто шу катта кўча юзасидаги кенг пахта далалари ҳам ёввойи ўтлардан яхши тозаланмаган. Ерга солинган ўғитнинг бир қисмини шу ўтлар илдизи сўриб, ғўзанинг яхши ўсиши учун имкон бермаётир.

Янгийўл районидаги Свердлов номли, Октябрь районидаги «Сталинчи», Чиноз районидаги Оржоникидзе, Гулистон районидаги «Москва», Калинин номли колхозларда ўнлаб гектар ердаги ғўза ўт ичида қолиб, унинг ривожланиши бир неча кунга кечикаётир. Биз Гулистон районидаги «Москва» колхози (раиси Ўртоқ Султонов)да бўлдик. Шу қишлоқ хўжалик артелининг 50 процентга яқин ердаги ғўзаси ўт ичида қолиб кетган. Қаршибой Маматов бошлиқ бригадада бундан бир ярим ой илгари чигит экилган далалардаги ғўза шу пайтгача тўрт эллик ҳам бўлган эмас. Колхоз правлениеси, партия ташкилоти, бригада бошлиқлари далада ўтнинг шу даражада кўпайиб кетганлигидан ташвишланмаётирлар. Ёш ғўзани механизация асосида узунасига ва кўндалангига культивация қилинишига етарли эътибор бермаётирлар. Айрим бригадаларда кетмон чопиғи жуда сифатсиз ўтказилмоқда. Оқибатда шундай жойларда 2-3 кун ўтмай, ғўзани яна ўт босиб кетаётир.

Маҳаллий партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари, қишлоқ хўжалик органлари, МТСларнинг раҳбарлари ғўзани ёш вақтида ўтга олдириб қўймаслик, ҳар бир туп экиннинг яхши ривожланиши учун шароит яратиб бериш — мўл ҳосил етиштиришда зарур шартлардан эканлигини унутмасликлари, колхоз, совхоз раҳбарларига нисбатан талабчанликни оширишлари керак.

☆

Тюпкочи звено даласида

Бригадир Муаззам опа эрта тонг отмасданоқ далага етиб келганида бу ерда ҳали ҳеч ким йўқ эди. Муаззам опа ғўза қаторларини оралаб, кечаги ишнинг сифатини текшириб юрар экан, бироздан кейин колхозчилар ҳам етиб келишди. Бригадир улар билан ҳол-аҳвол сўрашди ва кечаги ишларидан мамнун эканлигини айтди. Сўнгра бугун қайси картада чопиқ ўтказиш лозимлиги тўғрисида топшириқ бериб, культивация қилинаётган картага томон йўл олди.

— Ҳорманг ука, аҳволларингиз яхшими? — сўради машинанинг ўткир тишлари қатор ораларини зарур кенглик ва чуқурликда юмшатаётганлигидан хурсанд бўлган опа.

— Саломат бўлинг, — жавоб берди механизатор, — қўлимиздан келганича ишни сифатли бажаришга ҳаракат қиляпмиз.

Моҳир механизатор Н. Умаров 8 йилдан бўён Чиноз районидаги Оржоникидзе номли колхозда ишлаб келаётир. У донгдор механизатор В. Тюпконинг иш услубини газетада ўқигач, колхоз правлениесига тюпкочи бўлиб ишлаш тўғрисида ариза берди. Правление Норбойнинг илтимосини қондириб, унга коммунист Муаззам опа Назарова бригадасидан 30 гектар ер ажратиб берди. 4 колхозчи ва 2 универсални бириктириб қўйди.

Тюпкочилар звеноси ишга уюшқоқлик билан киришди, сифатли ишланган ерларга қисқа муддатда чигит экилди ва барча майдонларда бир текис ундириб олинди. Звено аъзоларидан Азиза Сайрамбоева, Карима Низомиддинова, Махпурат Лутфуллаевалар ғўза парвариши суръатини кучайтириб, ягана ва чопиқ ишларини сифатли бажардилар. Звено бошлиғи Норбой Умаров ўз агрегатидан унумли фойдаланиб, ғўзанинг иккинчи парваришини бошлаб юборди.

А. ТОҒАЕВ.

Болгария Коммунистик партиясининг VII съездида 1958 йил 3 июнда

Ўртоқ Н. С. ХРУШЧЕВ нутқи

(БОШИ БИРИНЧИ БЕТДА)

Коммунистик ва ишчи партиялар вакилларининг ноябрь Кенгаши сингари яқинда бўлиб ўтган Москва Кенгаши ҳам социалистик мамлакатлар халқларининг бузилмас бирлигини, улар ўз ҳамкорликларини бундан буён ҳам мустаҳкамлаб боришга ғоят манфаатдор эканликларини социалистик лагерь давлатларининг ҳамкорлигини ривожлантиришга ва такомиллаштиришга ғоят манфаатдор эканликларини намойиш қилиб кўрсатди. **(Давомли қарсаклар).**

Буржуазия идеологлари, социалистик лагерь вужудга келганлиги ва мустаҳкамланганлиги шу лагерга кирган мамлакатларнинг мустақиллигини ва миллий суверенитетини чеклаб қўяди, деб даъво қилмоқдалар. Жаҳон социалистик системаси тузилган вақтдан бери социалистик мамлакатлар ҳамкорлигини ривожлантиришнинг бутун практикаси фақат социализмгина халқларга чинакам давлат мустақиллиги келтираётганлигини яққол кўрсатиб турибди. Социалистик лагерь — тенг ҳуқуқли ва суверен давлатларнинг ихтиёрий иттифокидир, бу иттифоқда ҳеч ким ўзи учун қандайдир алоҳида ҳуқуқлар, имтиёзлар ёки афзалликлар кидиромайди ва бунга тиришмайди. Ўз-ўзидан равшанки, ҳар бир социалистик мамлакат бошқа социалистик мамлакатлар билан ўзининг қай шаклда ҳамкорлик қилиши масаласини ўзи мустақил равишда ҳал қилади. Бу ишда ҳеч қандай зўрлаш йўқ ва бўлиши ҳам мумкин эмас.

Бироқ, социалистик мамлакатларнинг ҳар кайсиси ўзича якка ҳаракат кила берса, ўз қозонида ўзи кайнай берсин дегандек иш қила берса, шу мамлакатлардаги бой имкониятлардан социализм галабаси учун тўла равишда фойдаланиш мумкин бўладими? Агар социалистик мамлакатлар ўзбошимчалик билан ҳаракат кила берсалар, ҳозирги халқаро шароитда социализм ғалабаларини мустаҳкам равишда ҳимоя қилишни таъминлаш мумкин бўладими? Ўз-ўзидан маълумки, бундай қилиб бўлмайди.

Социалистик мамлакатларнинг бирлигигина жаҳон социализм системасининг афзалликларидан энг кўп даражада фойдаланишни таъминлайди, янги урушнинг олдини олиш учун курашда ва капитализм билан бўлаётган иқтисодий мусобақада жаҳон социализм системасининг кучини ва қудратини мустаҳкамлай беради. Турмуш шу нарсани яққол кўрсатдики, социалистик лагерь мамлакатларининг бирлигини мустаҳкамлаш шу мамлакатлардан биронтасининг миллий манфаатларини камситмайди, балки, аксинча, бу бирликни мустаҳкамлаш социалистик лагерь мамлакатларининг миллий мустақиллигини ва суверенитетини таъминлайдиган энг зўр гарантиядир. **(Гулдурос қарсаклар).**

Коммунистик ва ишчи партиялар яклиллик билан шундай фикрга келганларки, фақат социалистик мамлакатларнинг жипслиги, улар ўртасида ҳар томонлама ҳамкорликни ва қардошларча ўзаро ёрдамлашишни пролетар интернационализмининг улуғ принциплари асосида мустаҳкамлаш социалистик экономиканинг умумий юксалишини ва илгари қолоқ бўлиб келган мамлакатларни илғор мамлакатлар даражасига кўтаришни таъминлайди, экономика ва маданиятнинг ривожланиш даражасида уларга ўтмишдан мерос бўлиб қолган амалдаги тенгсизликни йўқотишга имкон берали.

Социалистик лагерь мамлакатларининг жипслиги аввало коммунистик ва ишчи партияларнинг марксизм-ленинизмнинг бузилмас ва тарихий тажрибаларда синалган принципларига асосланган бирлиги билан таъминланмоқда. Ҳар бир партия марксизм-ленинизмнинг умумий принципларини ижодий татбиқ қилиб, шу принципларни ўз мамлакатининг шароитида амалга оширишнинг мақсадга энг мувофиқ, конкрет формаларини ишлаб чиқади ва бу билан социалистик қурилиш кўпгина бўшлиқлар пайдо бўлган» эмиш.

Худди мана шу кейинги ўн йиллар давомида Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, шунингдек бутун халқаро коммунистик ҳаракат ҳам марксизм-ленинизм назариясига жуда кўп янгиликлар киритди. Модомики шундай экан, марксча-ленинча фикр, айниқса ўтиш даврининг қонуниятларини ишлаб чиқиш соҳасида кейинги ўн йилларда орқада қолиб келди, деб қандай қилиб даъво қилиш мумкин, ахир!

Шу йиллар ичида инсоният тарихида биринчи марта Совет Иттифоқида социализм қурилди. **(Гулдурос қарсаклар).** Европа ва Осиёнинг бир қанча мамлакатларида коммунистик партиялар раҳбарлигида ҳокимият революцион йўл билан ишчилар синфи қўлига ўтди, пролетариат диктатурасининг янги формаси — халқ демократияси вужудга келди ва ривожланди. Социализм бир мамлакат доирасидан чиқиб, жаҳон системасига айланди. Хитой Коммунистик партияси ва халқ демократияси мамлакатларидаги бошқа қардош партиялар капиталистик саноат ва савдони кенг миқёсда қайта қуриб олдилар, ленинча кооператив планини амалга оширишнинг ўзига хос формаларини топдилар. Халқ демократияси мамлакатларининг ҳаммасида меҳнаткашлар оммасини социализм учун курашга бирлаштиришнинг маркса-ленинча партиялар бошчилик қилаётган Ватан фронти ва Миллий фронт сингари формаси ривожланди.

Марксизм-ленинизм назариясини ривожлантиришда «бўшлиқлар» бор деб қилинаётган даъволар ҳақиқатга зид эканлиги ва бизнинг фикримизча, бу нарса Югославия раҳбарларининг бошқа мамлакатлардаги социалистик қурилиш практикасини, қардош коммунистик ва ишчи партияларнинг тажрибаларини назарписанд қилмаётганликларини кўрсатиб турганлиги равшан эмасми, ахир!

Югославия Коммунистлар союзи (ЮКС) программасининг проектида ва Югославия раҳбарларининг ЮКС VII съездида сўзлаган нутқларида бошқа социалистик мамлакатлардаги коммунистик партияларни практицизмга берилиб кетишда айблашга урининлди.

Социалистик мамлакатларнинг коммунистик ва ишчи партиялари ўзларининг асосий куч ва гайратларини экономика ва маданиятни ривожлантиришни, халқ фаровонлигини оширишни таъминлайдиган амалий тадбирларни ишлаб чиқишга ва турмушга тадбиқ қилишга сарфлаётганликларини югославиялик ўртоқлар практицизм деб тушунаётганга ўхшайдилар. Биз бундай «практицизм» халқ оммасининг туб манфаатларига, социализм манфаатларига мос бўлиб тушаётир деб ҳисоблаймиз. Меҳнаткашлар оммаси социалистик системанинг афзалликларига, бу системанинг капитализм системасидан устунлигига аввало сиёсий ҳокимият кимнинг қўлида бўлишига қараб, ишлаб чиқариш воситалари кимнинг қўлида турганлигига қараб баҳо берадилар, халқ хўжалигини ривожлантириш натижаларига, фан ва техниканинг муваффақиятларига қараб, социалистик мамлакатларда меҳнаткашларнинг маданий савияси ва фаровонлиги қандай ўсиб бораётганлигига қараб баҳо берадилар. **(Гулдурос қарсаклар).** Социализм ва коммунизм қурилиши назарияси ва практикаси масалаларини ишлаб чиқишнинг ўзи, бизнинг фикримизча, марксизм-ленинизмни чинакам ижодий ривожлантиришдир.

Биз коммунистлар революцион назарияга жуда катта аҳамият берамиз, биз ҳамма муваффақиятларимизга ҳамиша марксизм-ленинизм таълимотига амал қилаётганлигимиз учун ҳам эришмоқдамиз. Марксизм-ленинизм назарияси — бизнинг компосимизлир, йўлчи юлдузимиздир. Марксизм-ленинизмнинг кучи шундаки, у, турмуш билан, ижтимоий тараққиёт процесслари билан чамбарчас боғлангандир. **(Қарсаклар).**

Маълумки, меҳнаткаш халқ илмий социализм назарияси тўғрисида тўлиқ тасаввурга эга бўлмасдан туриб социализмга интила берали. Меҳнат аҳли капитализмдан, унинг тузалмас офатлари ва иллатларидан қутилишни истайди. У капитализм зулматидан чиқиб олиш йўлини қидирали. Коммунизмнинг илмий назарияси билан қуролланган революцион партия ишчиларни, деҳқонларни, зиёлиларни тўғри ташкил қилиб, уларни янги турмуш қуриш учун курашга олиб борганидагина марксча-ленинча назария меҳнаткашларнинг жуда кенг оммаси учун тушунарли ва равшан бўлиб қолади.

Марксистик партия меҳнаткашлар оммасини революцион кураш практикасига тортиб, бу оммани жамиятни қайта қуришнинг конкрет вазифаларини ҳал қилишга йўллаб, бу билан шундай шароит вужудга келтирадики, бу шароитда ишчи ва деҳқонлар голибона марксизм-ленинизм таълимотининг тўғрилигини ва ҳаётийлигини фақат ақлидрок билан тушунибгина қолмасдан, шу билан бирга ўз тажрибаларида ҳис қиладиган ҳам бўлиб қоладилар. Назарий принциплар революцион кураш ва социалистик қурилиш практикасига асосланиб янада ривожлана беради.

Россия ишчилар синфи меҳнаткаш деҳқонлар билан иттифоқ бўлиб, марксизм назариясини ижодий татбиқ килган ва ривожлантирган коммунистлар партияси раҳбарлигида мамлакатнинг экономикасини ва бутун ҳаётини социалистик негизда қайта қурмоқ учун 1917 йилнинг октябрида ҳокимиятни ўз қўлига олди.

Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларидаёқ улуғ Ленин социалистик қурилиш планларини ишлаб чиқаётганида, халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини юксалтириш негизларининг негизи бўлган оғир индустрияни ривожлантиришни энг муҳим вазифа қилиб қўйди. Улуғ Ленин раҳбарлигида мамлакатимизни электрлаштиришнинг конкрет плани ишлаб чиқилди. Ленин бу планни партиянинг иккинчи программаси, деб айтди. Мана шунинг ўзи ҳам Ленин социалистик қурилиш назарияси ва практикаси масалаларини бир-бирига чамбарчас боғлаб ҳал килганлигини кўрсатиб турибди-ку.

Ишчилар синфи ҳокимиятни ўз қўлига олганидан кейин социалистик давлат хўжалик ва маданий қурилишнинг жуда кўп масалаларини ҳал қилиб бериши лозим бўлиб қолади. Марксизм-ленинизм назарияси социалистик қурилишда ўз ифодасини топали ва шу қурилиш давомида янада ривожлантирилади.

Совет давлати вужудга келганидан бери ўтган 40 йил ичида бизнинг партиямиз совет халқининг ижодий куч-гайратини социалистик жамиятни бунёдга келтиришга йўллаб, жуда катта ишлар қилди.

Масалан, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси кейинги вақтларда ҳал қилган баъзи масалаларни олиб кўрайлик. Партия саноат ва қурилишни бошқариши қайта қуриш соҳасида катта иш қилди. Бу қайта қуриш жуда катта иқтисодий натижа берди. Хўш, бу назарий масалами ёки амалий масалами, деган савол тугилали. Бу — жуда катта амалий ва назарий аҳамиятга эга бўлган масаладир.

Партиямиз қишлоқ хўжалиги соҳасида бир қанча катта тадбирларни амалга оширди ва бунинг натижасида жуда катта резервлар ва имкониятларимиз борлиги маълум бўлди. Совет Иттифоқининг қишлоқ хўжалиги ҳозирги вақтда кескин равишда юксалиб бормоқда. 1955 йил бошида чорвачиликни ривожлантиришнинг 6 йилга мўлжалланган программаси ишлаб чиқилди. Партиянинг социалистик хўжаликни бошқаришнинг маркса-ленинча принциплари асосида ишлаб чиққан тадбирлари амалга оширилаётганлиги, шу тадбирларнинг зарурлигини омма чуқур тушунганлиги натижасида сут ва сут маҳсулотлари етиштиришнинг олти йиллик плани муддатидан олдин — уч йил ичида бажарилди. **(Қарсаклар).**

Бундан бир йил олдин Совет Иттифоқининг илғор колхозлари ва совхозлари аҳали жон бошига тўшт, сут ва ёғ етиштириш жиҳатидан яқин йиллар ичида Америка Қўшма Штатларига етиб олиш ва ундан ўзиб кетиш вазифасини қўйдилар ва буни партия Марказий Комитети қўллаб-қувватлали. Бу вазифа муваффақият билан ҳал қилинишига ишонамиз. **(Қарсаклар).**

Хўш, бу — амалий масалаларми, ёки назарий масалаларми? Биз бу масалаларни аввало амалий масалалар деб ҳисоблаймиз. Лекин социалистик мамлакатнинг халқ хўжалиги юксалиб бора берса, жамият бойлиги йиллан-йилга кўпая берса, одамларнинг меҳнатига яхши ҳақ тўлана берса, меҳнаткашларнинг фаровонлиги оша берса, демак, бу нарса социализм позициялари мустаҳкамланиб бораётганлигини, марксизм-ленинизм назариясининг принциплари амалга ошиб бораётганлигини кўрсатали. Кўриб турибсизки, бу масалалар йирик назарий масалалардир. **(Қарсаклар).**

Яқинда КПСС Марказий Комитетининг ташаббуси билан колхоз тузумини янада ривожлантириш ва машина-трактор станцияларини қайта ташкил қилиш тўғрисида қонун қабул қилинди. Энди машиналар бевосита колхозларнинг қўлига берилмоқда, МТСлар эса қайта ташкил қилиниб, ремонт-техника станцияларига айлантирилди. Колхозларда кўкламги дала ишларининг бориши бу тадбир батамом тўғри бўлиб чиқаётганлигини кўрсатди. Колхозлар тракторлар ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналаридан МТСлардагига қараганда ёмонроқ эмас, балки яхшироқ фойдаланмоқдалар. Хўш, бу масала фақат амалий масалами, ёки фақат назарий масалами? Йўқ, бу масала социалистик қурилишнинг ҳам назарияси, ҳам практикасидир. **(Хитоблар: «Тўғри». Қарсаклар).**

КПСС Марказий Комитетининг май Пленумида Совет Иттифоқи химия саноатини ривожлантиришнинг катта программаси қабул қилинди. Бу программани бажариш мамлакатимиз халқ хўжалигининг кўпгина тармоқларида техникани янада тараққий эттириши таъминлайди ва халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқаришни кўпайтириш вазифасини тез ҳал этишга имкон беради.

Биринчи қарашда бу масалаларнинг ҳаммаси нуқул амалий масалалардек бўлиб кўринали, лекин айни вақтда бу масалалар назарий масалалар ҳамдир. Бу масалаларда бир бутун нарсанинг икки томони — назария билан практика намоён бўлмоқда. Биз саноатни, қишлоқ хўжалигини ва маданиятни ривожлантиришдаги муваффақиятларимиз билан назариямизнинг афзалликларини, социалистик жамият қуриш учун асос қилиб олинган марксизм-ленинизм назариясининг кучини ва ҳаётийлигини яққол кўрсатмоқдамиз. Биз бу назарияни амалда татбиқ қилиб, социалистик экономикани ривожлантириб, келажакка янги йўллар очиб, бу билан революцион назарияни қарор топтирмоқдамиз ва ривожлантирмоқдамиз, бу назарияни миллионларнинг тажрибаси билан бойитмоқдамиз. **(Гулдурос, давомли қарсаклар).**

Социалистик қурилишнинг ҳар бир амалий масаласи айни вақтда марксизм-ленинизмни ижодий ривожлантиришга бевосита тааллуқли бўлган назарий масала ҳамдир. Буларни бир-биридан ажратиб бўлмайди.

Практика бўлмаса назариянинг ўзи пучак гул бўлиб қолади. Ўзларингиз ҳам биласизларки, баъзан шундай бўлади: боғ гуллаб турганида унинг эгаси чаман бўлиб турган дарахтларга қараб қувонади. У кузда мевалардан мўл ҳосил оламан, қилган меҳнатимнинг самарасини кўраман, деб кутади. Лекин гул пайти тамом бўлгач шу боғнинг эгаси гуллар тўкилиб тушгандан кейин дарахтлар мева тугмаганлигини кўрали. Демак, дарахтларнинг меваси бўлмайди. Бу эса, кишини жуда хафа қилади, у ўзининг яхши умидлари ва истаклари пуч бўлиб чиққанлигини пайқайди. Боғ гуллаб турганида ҳаммаёқ хушбўй бўлиб кетган эди, унинг эгаси қувониб мўл ҳосил оламан деб кутган эди. Лекин боғ унинг кутган меваларини бермали. Сарфланган меҳнат беҳуда кетди, инсон парвариш қилган боғ унинг меҳнатига яраша самара бермали.

Пучак гулга ўхшаш назариячилар ҳам одамларни мана шундай жуда хафа қилиб қўяли. **(Залда кулги).** Одамлар айрим назариётчи сўзамолларнинг рангба-ранг нутқларини ва муҳокамаларини эшитиб, баъзан қувониб кетадилар, бундай кишиларнинг жаранглама қуруқ гапларига ишона бошлайдилар. Лекин улар амалда чиройлик сўзлардан ҳеч бир натижа чиқмаганлигини тушуниб қоладилар. **(Залда жонланиш, қарсаклар).** Чиройлик сўзлар турмуш билан боғланмаган қуруқ ваъдалар бўлиб қолали. Одамлар бундай «назариётчиларнинг» дабдабали гаплари мева тугмаган гул каби қуруқ маҳмаданалик, самарасиз войсақилик эканлигини кўриб қаноат ҳосил қилганларидан кейин бундай «назариётчилардан», уларнинг «назарияларидан» юз ўгирадилар. **(Хитоблар: «Тўғри!». Давомли қарсаклар).**

Революцион марксизм-ленинизм назарияси турмуш билан, ижтимоий тараққиёт процесслари билан чамбарчас боғланганлиги ва шу турмушда тарихий синовдан ўтаётганлиги учун ҳам бу назария ҳамма нарсани енгувчи улуғ кучга эгадир. **(Қарсаклар).**

Илғор, революцион назария билан ёритилмаган практика зулматда адашиб қолиши турган гап. Марксизм-ленинизм назарияси ишчилар синфига, меҳнаткашларга социализм ва коммунизм қуришнинг амалий вазифаларини ҳал қилиш йўлларини ёритиб беради. **(Қарсаклар).** Лекин практика бўлмаса, назариянинг ёлғиз ўзи ўлик ва самарасиз бир нарсадир. В. И. Ленин турмушдан ажралиб қолган, абстракт назарий мулоҳазаларга ботиб қолган одамлар устидан кулиб бундай деган эди: «Биз, оммавий ишчилар ҳаракати практикасининг аҳамияти назариянинг аҳамиятидан асло кам эмас ва бизнинг принципларимизни ана шу практикагина жиддий равишда **текширишдан** ўтказа олали, деган фикрламиз. «Назария, дўстим, рангсиз-жонсиз нарса, лекин ҳаётнинг абадий дарахти кўмкўкдир». **(Қарсаклар).** (Асарлар, 20-том, 573-бет).

Нуқсони йўқдай бўлиб кўринган, лекин турмушнинг ўзидан келиб чиқмаган, практикада исбот бўлмаган назарий қоидалар кишилик жамияти тарихида неча марталаб кўтариб чиқилган эди. Бундай назарий қоидалар инсониятга ҳеч бир фойда етказмай, тез орада йўқ бўлиб кета берган.

Марксизм-ленинизм назариясининг ҳаётийлиги шундаки, у ишчилар синфининг кураши давомида пайдо бўлиб, практика билан чамбарчас боғланган ҳолда ривожланали, инсониятнинг энг зарур саволларига жавоблар беради. Марксизм-ленинизм назарий қоидаларининг тўғрилиги коммунистик жамият қуриш учун олиб борилаётган кураш практикаси билан тасдиқланмоқда ва исботланмоқда. Бу назария бизнинг партиямизнинг ва барча социалистик мамлакатлар қардош партияларининг жуда бой тажрибаси билан тасдиқланмоқда. Бу назария капиталистик мамлакатлардаги коммунистик партияларнинг тажрибалари билан тасдиқланмоқда. Капиталистик мамлакатлардаги коммунистик партиялар революцион назарияга амал қилиб, ишчилар синфининг, барча меҳнаткашларнинг капиталистик қулликдан қутилиш учун, социалистик жамият қуриш учун олиб бораётган курашига йўл кўрсатмоқдалар.

Коммунизм — абстракт фалсафий тушунча эмас, у муайян мазмунни — эксплуататор синфларни ва одамнинг одам томонидан эксплуатация қилинишини емириб ташлаш, яратилаётган моддий ва маънавий бойликларнинг ҳаммаси жамият мулки бўлиб қоладиган ва шу бойликларни яратаётган одамларнинг ўзлари шу бойликлардан ўз ихтиёрлари билан фойдалана оладиган, ўз қобилиятларига яраша ишлаб, ўз эҳтиёжларига яраша олиб, ўз меҳнатларининг ҳамма самараларидан фойдалана оладиган ижтимоий тартиб ўрнатиш зарурлигини ўз ичига олали.

Коммунизм — ёркин келажакдир, Инсоният мана шу келажакка интилмоқда. **(Гулдурос қарсаклар).**

Баъзи «назариётчилар» коммунистик ва ишчи партияларнинг қурилиши амалий фаолиятини ҳар тарафлама қамситиб ва уни жирканиб «практицизм» деб атаб, бу фаолиятнинг аҳамиятини туширишга зўр бериб уринмоқдалар. Аммо ўзлари империалистик мамлакатлардан нима учун салқалар олаётганликларини назария нуқтаи назаридан ҳам, практика нуқтаи назаридан ҳам анализ килиб кўришни истамаётирлар. **(Залда жонланиш. Хитоблар: «Тўғри». Гулдурос қарсаклар).** Бундай усул билан социалистик экономикани юксалтириб бўлмаслиги ҳар бир онгли меҳнаткаш кишига равшан-ку, ахир. Бунда социализм муваффақиятлари қаёқда қолдию, марксизм-ленинизм назариясини ривожлантириш қаёқда қолди! Бундай чаламулла назариячилар ўзлари илгари сураётган «назариялар» билан ишчилар синфининг ишига қанчалик зарар етказаётганликларини кўпинча ўзлари тушунмасалар ҳам, аммо империалистик доиралар нимани истаётганликларини яхши биладилар ва коммунизмга қарши олиб борилаётган курашда ўзларига ёрдам берадиган нарсаларни қувватлаш ва рағбатлантириш учун қўлларидан келган ҳамма нарсаларни қилмоқдалар.

Мен ҳеч бир кимсани хафа қилмоқчи эмасман, лекин шу билан бирга софвиждонли коммунистларни ҳамма жойда қаяжонлантириб турган саволни бермаслан ўтиб бўлмайди. Социалистик давлатларни ер юзидан йўқ қилиб юборишга ва коммунистик ҳаракатни бостиришга интилаётган империализм корчалонлари айни вақтда социалистик мамлакатлардан бирини пул билан таъминлаётганликларига, унга имтиёзли кредитлар ва текин садакалар бераётганликларига сабаб нима? **(Кулги. Қарсаклар).** Жаҳонда иккита социализм борлигига, бунинг бири жаҳон реакцияси ўлгудек ёмон кўрадиган социализм бўлиб, иккинчиси империалистларга мақбул бўладиган, шунинг учун ҳам империалистлар ёрдам ва мадад бераётган социализм эканлигига ҳеч ким ишонмайди-ку, ахир. **(Залда кулги. Қарсаклар).**

Империалистлар ҳеч качон ва ҳеч кимга бекорга пул бермайдилар, «кўзи чиройлик бўлгани учун» пул бермайдилар, — буни ҳамма билади, империалистлар ўз капиталларини яхши фойда олишга кўзлаётган ишларгагина сарфлайдилар. **(Залда жонланиш. Қарсаклар).**

Модомики империалистлар социалистик давлатга шундай «ёрдам» беришга розн бўлаётган эканлар, демак, улар бу давлатни кучайтириш учун шундай қилаётганликлари йўқ, албатта. Америка Қўшма Штатларидаги монополистик доиралар социализмнинг мустаҳкамланишидан ва марксизм-ленинизм назариясининг ривожланишидан манфаатлордирлар, деб асло айтиб бўлмайди. **(Залда кулги. Қарсаклар).** Шу мамлакатнинг вакиллари қилаётган даъволарга қараганда, бизлар марксизм-ленинизмдан чекинаётган эмишмиз, аммо уларнинг ўзлари тўғри позицияда турган эмишлар. Бу жуда ғалати-ку, — қарангки, империалистлар марксизм-ленинизмни шу мамлакат орқали «ривожлантирмоқчи» эмишлар. **(Залда кулги).** Бебель айтган маънодор бир гапни эслатиб ўтиш ўринли бўлали: Агар душман сени мақтаётган бўлса, ўзинг қандай ахмоқона иш қилиб қўйганингни ўйлаб кўр. — деган эди Бебель. **(Залда кулги. Давомли қарсаклар).**

Империалистлар социализмга қарши, ишчилар синфига қарши атакалар қилишда ўз куч ва ғайратларини бирлаштираётган бир вақтда, ўзларини социализм учун курашувчи кишилар деб атаб юрган баъзи арбоблар капитализмга қарши курашда ишчилар синфининг иродасини сусайтиришга, ишчилар синфининг авангарди бўлган коммунистик ва ишчи партияларни заифлантиришга, бу партияларнинг ҳушёрлигини бўшаштиришга, социалистик мамлакатларнинг бирлигини кучсизлантиришга уринмоқдалар.

Буржуазиянинг агрессив доиралари мана шундай «иттифоқчиларга» кўз тикиб, қаҳқаҳадан ҳам қандайдир умидвор бўлишлари ва социалистик давлатларни зимдан қўпориш йўлларини ўз ичиларини муваффақиятли бўлиб чиқали, деб қувонишлари мумкин. Лекин сизларга сир сифатида шуни айтишим керакки, империалистларнинг бу пуч умидлари ҳам барбод бўлиши муқаррардир, уларнинг бу «ишга» сарфлаган маблағлари эса қуйиб кул бўлали, чунки империалистлар коммунистик ва ишчи партияларнинг бирлиги заифланиб қолар деган умид билан неча марталаб режа курган бўлсалар, уларнинг шу режалари ҳар сафар шундай барбод бўла берган. **(Гулдурос, давомли қарсаклар. Хитоблар: «Тўғри!». Съезд делегатлари ва меҳмонлар ўринларидан туриб «КПСС!», «КПСС!», «КПСС!» деб хитоб қиладилар).**

Коммунистик партиялар ўз сафларининг бирлигини кўз қорачиғидек асрайдилар ва сақлайдилар. Улар ревизионизмга ва догматизмга қарши муросасиз кураш олиб бормоқдалар. Бу курашда Коммунистик партиялар ўзларининг асосий ўтларини, табиийдирки, империалистик лагернинг айғоқчилари бўлган ревизионистлар устига ёғдирмоқдалар. Троя оти тўғрисидаги қадимий афсона кенг кўпчиликка маълумдир. Душманлар Троя шаҳрини қамал қилиб ва бостириб бориб ололмаганларидан кейин ёғочдан от ясаб ва шу от ичига ўз одамларини яшириб қўйиб, ўша ёғоч отни трояликларга совға қилган эдилар, ёғоч от ичига яширинган одамлар эса кечаси Троя шаҳрининг дарвозасини очиб бериши керак эди.

Ҳозирги замон ревизионизми бамисоли Троя отининг ўзидир. **(Хитоблар: «Тўғри!», Қарсаклар).** Ревизионистлар революцион партияларнинг ичига кириб олиб, уларни бузишга, революцион партияларнинг бирлигини кўпоришга, марксизм-ленинизм идеологиясини чалкаштиришга ва бузишга уринмоқдалар. **(Хитоблар: «Буни уддалай олмайдилар!». Қарсаклар).**

Ўртоқлар! Коммунистик ва ишчи партиялар ўзлари якдиллик билан қабул қилган тарихий Декларацияда ревизионизмга кескин баҳо бериб, ҳозирги замон шароитида халқаро коммунистик ҳаракатда ревизионизм асосий хавф эканлигини айтдилар. Ревизионизм — ўнг оппортунизмнинг ўзидир, ишчилар синфининг революцион ғайратини бўшаштираётган, капитализмни сақлаб қолишни ёки тиклашни талаб қилаётган буржуа идеологиясининг бир кўринишидир. Декларацияда мутлақо ҳақли равишда уктириб айтилганки, «буржуа таъсирининг мавжудлиги ревизионизмнинг ички манбаидир, империализм томонидан килинаётган тазиқ олдида таслим бўлиш эса ревизионизмнинг ташқи манбаидир».

Барча мамлакатларнинг коммунистлари қардош социалистик мамлакатлар партияларининг Кенгашида қабул қилинган Декларацияни қизғин суратда маъқулладилар, ҳозирги даврдаги жамият тараққиётининг асосий қонуниятларини маркса-ленинча чуқур анализ қилиб берган ва жаҳон коммунистик ҳаракатнинг вазифаларини ғоят равшан белгилаб берган бу Декларацияни халқаро коммунистик ҳаракатнинг жуда муҳим программ ҳужжати деб эътироф қилдилар.

Барча коммунистик ва ишчи партиялар орасида фақат битта партия, яъни Югославия Коммунистлар Союзи Декларацияга ўзининг қўшилмаганлигини айтиб, бу билан ўзини жаҳондаги барча марксча-ленинча партияларга карама-қарши қилиб қўйди. Югославия раҳбарларининг бу позицияси Югославия Коммунистлар Союзи программасининг проектида, ЮКС VII съезднинг ишида жуда яққол ифоланди. Барча коммунистик ва ишчи партиялар Югославия Коммунистлар Союзи программаси проектида марксизм-ленинизмга зид бўлган ревизионистик қоидаларни, Югославия раҳбарларининг бутунлай хато позициясини қатъий равишда қоралаб, ўзларининг тамомила бирдам эканликларини кўрсатдилар.

Шу муносабат билан, делегат ўртоқлар, Совет Иттифоқи Коммунистик Партияси ва Югославия Коммунистлар Союзи ўртасидаги муносабатлар тўғрисида баъзи мулоҳазаларни айтиб ўтишга ижозат берингиз. Бу мулоҳазаларни сизларнинг съездингизда айтиб ўтиш шунинг учун ҳам мақсадга мувофиқ бўлали, деб ўйлайманки, бу мулоҳазалар фақат КПСС билан ЮКС муносабатларигагина тааллуқли бўлмай, барча қардош партияларнинг Югославия Коммунистлар Союзи билан муносабатларига ҳам тааллуқлидир.

Юқорида айтиб ўтилганидек, қардош партияларнинг Декларациясида шу партияларнинг нуқтаи назари ягона эканлиги ифодаланди, ҳозирги замоннинг энг муҳим масалаларига нисбатан шу партияларнинг умумий қарашлари марксизм-ленинизм принциплари асосида белгилаб берилди.

Маркс, Энгельс, Ленин илмий коммунизм ғоявий принципларининг софлиги учун курашга ҳамиша биринчи даражада аҳамият бериб келган эдилар, ишчилар синфининг жанговар назариясидан унинг революцион руҳини суғуриб олиш йўлидаги ҳар қандай уринишларга нисбатан муросасиз бўлиб келган эдилар. Улар, илмий коммунизм назарияси ишчилар синфини ўзини озод қилиш ва жамиятни коммунистик негизда қайта қуриш учун олиб бораётган курашидаги асосий ғоявий қуролдир, деб таълим бериб келдилар. Улар революцион назариясиз революцион ҳаракат бўлиши мумкин эмас, деб таълим бердилар.

Болгария Коммунистик партиясининг VII съездида 1958 йил 3 июнда

Ўртоқ Н. С. ХРУШЧЕВ нутқи

В. И. Ленининг халқаро ревизионизмга қарши, Бернштейн, Кауцкий ва шу кабиларининг оппортунизмига қарши нақадар зўр кураш олиб борганлигини, бу курашда революцион ижодий марксизмни қаттиқ туриб ҳимоя қилганлигини ҳаммамиз биламиз. Эндиликда халқаро ишчилар ҳаракатининг қудратли ташкилотчи ва руҳлантирувчи кучи бўлиб қолган ишчилар синфининг марксча-ленинча партиялари мана шу муросасиз ғоявий курашда ўсдилар, мустаҳкамландилар ва чиниқдилар.

Устозларимиз ва йўлбошчиларимизнинг васиятларига содиқ бўлиб қолган коммунистик ва ишчи партиялар марксизм-ленинизм принципларининг софлигини ҳушёр бўлиб сақлаб келмоқдалар, улар мана шу принциплардан ҳар қандай оғишларга ва шу принципларни ҳар қандай бузишларга нисбатан жуда сезгирдирлар. Марксчи-ленинчи партиялар қардош коммунистик партияларнинг бирлигини бўшаштиришга, ҳамма мамлакатлардаги ишчилар синфининг интернационал бирлигига путур етказишга, шу партияларнинг революцион курашини излаш чиқаришга уринувчиларга қарши изчиллик ва қатъият билан курашмоқдалар. Ўзини марксчи-ленинчи деб атаб, амалда, ўзлари истайдиларми, ёки истамайдиларми, барибир, ишчилар ҳаракати ичида синфий душманнинг агентлари бўлиш ролини бажараётган кишилар революцион ҳаракат учун айниқса хатарлидирлар. Шу сабабли коммунистик ва ишчи партиялар назария масалаларида ўз принципларидан заррача қайтмайдилар, марксизм-ленинизмни ревизия қилиш йўлидати ҳар қандай уринишларга нисбатан муросасиздирлар. **(Қарсаклар).**

Партияларимизнинг Югославия Коммунистлар Союзи билан муносабати ўз тарихига эгадир. Бу тарихнинг баъзи бир муҳим нуқталарини ҳозир эслатиб ўтиш керак.

Сизларга маълумки, Югославия билан Совет Иттифоқи ўртасида 1948 йилга қадар яхши муносабатлар давом қилиб келди, бу муносабатлар иккинчи жаҳон уруши йилларида фашист босқинчиларга қарши биргаликда олиб борилган курашда ва урушдан кейинги дастлабки йилларда вужудга келган эди. Империалистик реакция социалистик мамлакатларга қарши зўр бериб атакалар қила бошлагач, 1947 йилнинг сентябрь ойида Совет Иттифоқининг, Европадаги халқ-демократияси мамлакатларининг коммунистик партиялари, шунингдек Европадаги капиталистик мамлакатларда бўлган баъзи коммунистик партиялар коммунистик ва ишчи партияларнинг Информацион бюросини (Информбюро) ташкил қилдилар, унинг иш органлари дастлабки даврда Белградда турди.

Орқага қайрилиб қараганимизда шуни айтишимиз керакки, муайян босқичда Информбюро революцион марксча-ленинча ҳаракат тарихида, коммунистик ва ишчи партияларнинг кучларини пролетар интернационализми принциплари асосида жиплаштириш ишида, мустаҳкам тинчлик, демократия ва социализм учун курашда ўзининг ижобий ролини ўйнади **(Давомли қарсаклар).**

Югославия Коммунистик партияси КПСС ва бошқа бир қанча қардош партиялар билан бирликда Информбюронинг ташкилотчиларидан ва дастлабки даврда унинг фаолиятида актив қатнашган партиялардан бири бўлди. 1948 йилга қадар иш шу аҳволда давом этди. Сўнгра Югославия Коммунистик партияси билан бошқа қардош партиялар ўртасидаги муносабатлар ёмонлаша бошлади.

1948 йилда Информбюро кенгаши «Югославия Коммунистик партиясидаги аҳвол тўғрисида» резолюция қабул қилди. Бу резолюцияда Югославия Коммунистик партиясининг бир қанча принципиал масалалардаги фаолияти ҳақли равишда танқид қилинди. Бу резолюция асосан тўғри резолюция бўлган эди ва революцион ҳаракат манфаатларига мос бўлиб тушган эди. Кейинроқ, 1949-1953 йилларда Югославия Коммунистик партияси билан бошқа қардош партиялар ўртасида жанжал чиқди, кураш давомида хатоларга йўл қўйилди, умумий ишимизга зарар етказган қамчиликлар содир бўлди.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси мамлакатларимиз ва халқларимиз олдидаги, халқаро коммунистик ҳаракат олдидаги масъулиятни тўла равишда англаган ҳолда бу жанжални тугатмоқ, мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларни нормаллаштирмоқ, КПСС билан ЮКС ўртасида марксизм-ленинизм асосида алоқалар ўрнатмоқ ва ҳамкорликни йўлга қўймоқ учун ташаббус кўрсатди. Шу мақсадда бизнинг ташаббусимиз билан 1955 йил майиюнь ойларида Совет Иттифоқи ва Югославия вакиллари ўртасида музокаралар олиб борилди, шу музокаралар охирида Белград декларацияси имзоланди. Шуни қайд қилиб ўтиш жуда муҳимдирки, Белградда музокаралар олиб борилаётган вақтда ўртоқ Тито, ўтмишни ковлаштириб ўтирмайлик, муносабатларимизни янги асосда бошлайлик, деган фикрни айтди. Биз бу фикрга асосланиб, кўпилдик ва дўстона муносабатларни мустаҳкамлаш учун ўз томонимиздан ҳамма чораларни кўрдик. Шу билан бирга, бир қанча муҳим масалаларда партияларимиз ўртасида идеологик келишмовчиликлар ҳал бўлмай қолганлигини билар эдик. Биз қарашларимизда принципиал асосда марксизм-ленинизм асосида бирлик бўлишига эришмоқ учун кўпгина чидам ва сабр билан иш олиб бордик.

Бироқ, турмуш ўтмишнинг юки Югославия раҳбарларини жуда ҳам босиб қўйганлигини кўрсатди ва улар ўзларининг хато позицияларини тарк қилиб, марксизм-ленинизм позицияларига мустаҳкам равишда ўтиб олишга қодир бўлмай чиқдилар. Муносабатлар нормаллашганидан кейин ҳам Югославия раҳбарлари антисовет гапларни айтишни давом эттирабердилар, социалистик лагерга ва қардош коммунистик партияларга қарши туҳматлар қила бердилар. Югославия раҳбарлари Венгрия воқеалари давридаги ўзларининг ҳаммага эшиттириб сўзлаган нутқлари, қилган ҳаракатлари билан социализм ишига айниқса катта зарар етказдилар. Будапештда контрреволюцион исён бўлиб турган вақтда Югославия элчихонаси Венгриядаги халқ-демократик тузумга қарши кураш бошлаган кишиларнинг ҳақиқатда маркази бўлиб қолди, таслимчи-сотқин Надь-Лошонци группаси учун бош пана бўлиб қолди. Ўртоқ Титонинг Пулда сўзлаган ва мисли бўлмаган нутқини эслаб қаранг. Шу нутқда Венгриядаги исёнчилар ҳимоя қилинди, СССР нинг венгер халқига берган ёрдами эса «совет интервенцияси» деб айтилди. Шу нутқда бошқа социалистик мамлакатлардаги муайян кучлар «Югославия йўли» деб аталган йўлдан боришга очиқдан-очиқ даъват қилинди.

Бу йўл қанақалигини, ўртоқлар, яхши биламиз. Ким хоҳласа шу йўлдан бораверсин. Лекин ҳақиқатан ҳам марксизм-ленинизм позициясида турган партиялар бу йўлдан бормайди. **(Қарсаклар).** Социалистик мамлакатларимиз марксизм-ленинизм компоси кўрсатиб турган йўлдан коммунизм сари қатъият билан бормоқда. **(Давомли қарсаклар).**

Югославия раҳбарлари шундай позицияда турганликлари сабабли биз уларнинг қарашларини ва ҳаракатларини ошкора танқид қилиб чиқишга мажбур бўлдик. Бизнинг бу позициямизни барча коммунистик ва ишчи партиялар тўла равишда қўллаб-қувватладилар. Шундай қилиб, принципиал марксизм-ленинизм позициясида турган қардош партиялар эмас, балки Югославия раҳбарлари социалистик мамлакатларга ва қардош партияларга қарши қилган ўзларининг бузғунчилик ҳаракатлари билан Югославияни ва Югославия Коммунистлар Союзини социалистик мамлакатлардан ва халқаро коммунистик ҳаракатдан яккалаб қўйдилар.

Кейин Югославия раҳбарларининг ташаббуси билан 1957 йил август ойида Бухарестда Совет Иттифоқи ва Югославия делегацияларининг маълум учрашуви бўлди. Шу учрашув вақтида биз Югославия Коммунистлар Союзининг Венгрия масаласидаги, шунингдек бошқа масалалардаги сиёсати тўғрисидаги ўзимизнинг қарашларимизни Югославия раҳбарларига очиқ айтиб бердик. Шу музокаралар натижасида гарчи бизларнинг ўртамизда идеология масалаларига доир маълум келишмовчиликлар борлиги эътироф қилинган бўлса ҳам, лекин ҳозирги замоннинг халқаро вазиятига доир асосий проблемалар тўғрисида бамаслаҳат бир фикрга келинди.

Бухарестда бўлган учрашув вақтида биз умумий тил топурмиз ва дўстона ҳамкорликни давом эттирмоқ учун йўл очурмиз деб умид қилган эдик. Шу билан бирликда, биз Югославия раҳбарларига, агар бундан буён ҳам социалистик лагерга ва қардош партияларга туҳматлар қилишни давом эттирадиган бўлсалар, бундай чиқишларнинг биронтаси ҳам биз томондан жавобсиз қолдирилмайди, деб ошкора айтган эдик. Мен бунни қардош Болгария Коммунистик партияси олдида тўла масъулият билан айтаётирман. Биз қардош Болгария Коммунистик партиясини мардлиги ва марксизм-ленинизм улуғ идеяларига содиқлиги учун ҳурмат қиламиз. **(Гулдурос, давомли қарсаклар).**

Бухарестда бўлган учрашув вақтида Югославия Коммунистлар Союзининг делегацияси социалистик мамлакатлар қардош партияларининг ўтказилмоқчи бўлган кенгашида ва шу кенгаш номидан эълон қилинадиган Декларация проектини ишлаб чиқишда қатнашади, деб битимга келинган эди. Бироқ, кейинги воқеалар Югославия раҳбарларининг бамаслаҳат келишиб олинган позициядан чекинганликларини кўрсатди. Югославия раҳбарлари социалистик мамлакатлардаги коммунистик ва ишчи партияларнинг Декларациясини имзолашдан бош тортиб, ўз платформалари билан марксчи-ленинчи партияларнинг яқдил қарашларига қарши бўлган ҳамда халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракати учун программ ҳужжат ролини ўйнашни даъво қилаётган ЮКС программа проекти билан чиқишга қарор қилдилар.

Албатта, ЮКС программаси Югославия коммунистларининг ички ишидир. Лекин бу программа проектида бошқа партияларга ва социалистик мамлакатларга тенденциоз таҳқирловчи баҳолар берилганлиги ва марксизм-ленинизм революцион назариясининг асослари ревизия қилинаётганлиги сababли бизнинг партиямиз шу ҳужжатда марксизмга қарши баён қилинган қоидаларни танқид қилиб чиқишни ўзининг бевосита бурчи деб ҳисоблади. Бизнинг партиямизнинг КПСС Марказий Комитети мактубларида ва партия матбуотимизда баён қилинган принципиал позицияси барча коммунистик ва ишчи партиялар томонидан яқдиллик билан қувватланди ва маъқулланди.

Югославия раҳбарлари қардош партиялар томонидан қилинган ўртоқларча принципиал танқидни рад қилиб, ўзларининг марксизмга зид, хато қарашларини ўжарлик билан ҳимоя қилишни давом эттириб яна яккаланиб қолдилар. Югославия раҳбарлари Югославия Коммунистлар Союзини оғир аҳволга солиб қўйган сабабларни жиддий анализ қилиб кўриш ўрнига, қардош партияларни Югославияга нисбатан объектив муносабатда бўлмади ва ЮКС нинг ички ишларига аралашди, деб айблашга уринмоқдалар. Ўз айбини ўзгага тўнкаш деб ҳақиқатан ҳам мана шуни айтса бўлади! **(Залда жонланиш).**

Югославиялик баъзи ўртоқлар ўзларининг хатоларига айрим коммунистик ва ишчи партиялар томонидан берилган баҳолардан тафовут топишга уринмоқдалар. Улар Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига ҳужум қилмоқдалар, Хитой Коммунистик партияси бу хатоларни адоҳида бир тарзда танқид қилаётир, деб даъво қилиб, Хитой Коммунистик партиясини қандай бўлса ҳам ажратиб кўрсатмоқчи бўладилар. Лекин қардош партиялар томонидан ҳозирги замон ревизионизмига нисбатан қилинаётган танқидларда қандайдир бир-биридан фарқ қиладиган тафовутлар қидириш учун бўлаётган уринишлар беҳуда уринишдир. Бу масалада барча қардош партияларнинг фикри бирдир. Биз бошқа қардош партиялар сингари Хитойдаги ўртоқлар ҳам марксизм-ленинизм принципларини изчиллик билан қаттиқ туриб ҳимоя қилиб, ЮКС нинг программа проектидаги ревизионистик қоидаларни мутлақо тўғри ва чуқур танқид қилмоқдалар деб ҳисоблаймиз. Биз бу принципиал танқидга тўла равишда қўшиламиз. Фақат ревизионизмга қарши курашда, марксизм-ленинизм назариясининг софлиги учун курашдагина социализм қучлари, коммунистик ва ишчи партияларнинг бирлиги мустаҳкамланиши мумкин. **(Давомли қарсаклар).**

Яқинда Югославия Коммунистлар Союзининг органи — ҳафталик «Коммунист»да Белград декларациясининг имзоланганига уч йил тўлишига бағишлаб мақола эълон қилинди. Биринчи қарашда бу мақола осойишта руҳда ёзилган ва ЮКС нинг бошқа қардош партиялар билан муносабатларидаги кескинликни юмшатиш мақсадини кўзлаган мақола бўлиб кўриниши мумкин. Ҳақиқатда эса, бу мақола Югославия раҳбарларининг хато позициясини оқлашга уринган бутунлай нотўғри мақоладир. Масалан, мақолада айтилишига қарагачда тинчлик учун кураш социализм учун курашнинг асосий мазмуни эмиш. Бундай даъвога қўшилиб бўлмайди.

Социализм учун курашаётганлар тинчлик иши учун изчил кураш олиб бораётганлиги шак-шубҳасиздир. Лекин тинчлик иши учун социализм принципларини қувватламайдиган кўпгина арбоблар ҳам курашмоқда. Ҳатто айрим консерваторлар, лин пешволари ва ҳар хил буржуа жамоат арбоблари ва сиёсий арбоблар ҳам тинчлик учун курашмоқдалар. Албатта, биз тинчлик учун курашда ўзимизнинг куч-ғайратимизни уларнинг куч-ғайратлари билан бирлаштирамиз. Шундай қилиб, турли маслаклардаги ва сиёсий эътиқодлари турлича бўлган одамлар ва ташкилотлар тинчлик учун курашда бирлашишлари мумкин ва бирлашмоқдалар.

Социализм ғалабаси учун кураш тўғрисида гап борганида аҳвол бошқача бўлади. Бу курашда ишчилар синфи билан капиталистларнинг, коммунистик партиялар билан буржуа партияларнинг куч ва ғайратларини бирлаштиришга умид боғлаш ярамайди. Социализм ғалабаси учун кураш марксизм-ленинизм позицияларида турган ишчилар синфи партияларининг қарашларида бирлик бўлишини, ҳаракатларида бирлик бўлишини, социализм қураётган халқларнинг пролетар интернационализми ва ўзаро қардошларча ёрдамлашиш принципларини изчиллик билан ўтказишларини талаб қилади. **(Қарсаклар).**

Биз илгари ҳам ва ҳозир ҳам шундай позицияда туриб келмоқдамизки, тинчлик ва халқлар ҳавфсизлиги учун курашда барча давлатлар ўртасидаги ҳамкорликни бутун чоралар билан мустаҳкамлаш керак. Биз Югославия Федератив Халқ Республикаси билан ҳам шундай муносабатларда бўлишни истаймиз. Лекин биз коммунистлар бўлганимиз учун бундан кўра ортиқроқ нарсани истар эдик: партия йўли билан ҳамжиҳатлик ва ҳамкорлик бўлишига эришишни истар эдик. Умумий синфий душманларимизга қарши курашда Югославия коммунистларининг анчагина революцион тажрибаси ва катта хизматлари бор. Югославиянинг ишчилар синфи, бутун меҳнаткаш халқи иккинчи жаҳон уруши йилларида фашизмга қарши курашга ланча хисса қўшди. Башарти, партия йўли билан ҳамкорлик қилишни йўлга қўйиб бўлмаса, у ҳолда биз давлат йўли бўйича Югославия билан нормал муносабатларни давом эттира ва ривожлантира берамиз, албатта. Айни вақтда биз шу нарсани очиқ айтаётирмизки, идеология масалаларидаги бузилишларга индамай туролмаймиз. марксчи-ленинчи партияларнинг бирлигини қаттиқ туриб ҳимоя қила берамиз ва революцион назариянинг софлиги учун кураша берамиз.

Ўртоқлар! Югославия раҳбарлари билан 1956 йилда дўстона суҳбатлашиб фикрлашаётган вақтимизда бўлган гаплардан бири эсимга тушиб қолди. Ўртамиздаги англашилмовчиликлар тўғрисида гап бораётганида мен қарашларнинг принципиал асосда бирлигига тезроқ эришмоқ учун воқеаларни ва ўзаро муносабатларимизни чуқурроқ анализ қилиш, рўй берган аҳволга тўғри баҳо бериш зарурлигига ўртоқ Титонинг эътиборини жалб қилган эдим. Ўшанда мен «бутун рота баббаравар оёқ ташлаб бораётиру, аммо битта солдат рота билан баравар қадам ташламаётир» деган машҳур гапни эслатиб қадамини ким тўғрилаб олиши керак — рота солдатга қараб тўғрилаши керакми, ёки солдат ротага қараб тўғрилаши керакми, деб савол бердим. **(Залда жонланиш).**

Шу суҳбатда ҳозир бўлган Коча Попович:

— Рота киму, солдат ким? — деб сўради.

Мен бу луқмага жавоб бериб дедим:

— Рота киму, солдат кимлигини ўзларингиз ўйлаб кўринг.

— Ҳархолда,—дедим мен—рота—рота эканлиги, солдат эса шу ротанинг фақат бир қисми эканлиги, шунинг учун ҳам рота ўзининг юришини солдатга қараб тўғриламай, балки, аксинча, солдат ўзининг юришини ротага қараб тўғрилаши кераклиги ҳарбир солдатга маълумдир. **(Залда жонланиш. Қарсаклар).** Агар сизлар бошқа позицияда турган экансиз, у ҳолда сизлар марксизм-ленинизмга амал қилиб баббаравар қадам ташлаб бораётган шу коммунистик ротанинг солдати эмасмиз деб очиқ қилиб айтинг. **(Давомли қарсаклар).**

Биз коммунизм учун курашчиларнинг улуғ марксчи-ленинчи халқаро армиясимиз, бу улуғ армиямизнинг бирлигини ҳамиша муқаддас билиб сақлаймиз. Совет Иттифоқи, Хитой, Болгария ва бошқа социалистик мамлакатларнинг қардош коммунистик партиялари, бутун дунё коммунистик партиялари бир бутун бўлиб уюшган ва жипслашган партиялардир, улар ҳозирги замон ревизионизмига қарши кескин курашмоқдалар. Барча мамлакатларнинг коммунистлари марксизм-ленинизмнинг зафарли байроғини баланд кўтариб келмоқдалар ва улар шу шонли байроқ остида ўзларининг улуғ мақсадлари сари ишонч билан олга бормоқдалар. **(Давомли қарсаклар).**

Ўртоқлар! Болгария Коммунистик партиясининг VII съезди Болгариядаги социалистик қурилишнинг муҳим даврини якунлайди ва Болгариянинг социализм сари янада олга борадиган йўлини белгилаб беради. Сизлар қўяётган янги вазифаларни ўзининг жанговар коммунистлар партияси теварагида маҳкам жипслашган болгар халқи муваффақият билан ҳал қилиши шак-шубҳасиздир.

Болгар ишчилар синфи ва бутун болгар халқи ўз Коммунистик партияси билан фахрланишга ҳақлидир. **(Гулдурос қарсаклар).** Болгария Коммунистик партияси империалистик реакцияга, фашизм кучларига қарши ўн йиллар давомида олиб борилган шиддатли жангларда чиниқди, ишчилар синфини ва меҳнаткаш деҳқонларни эркин социалистик Болгария учун курашга қўзғатди. Ишчилар синфининг улуғ иши учун ўз жонини фидо қилган кишилар сизларнинг партиянгизнинг энг яхши фарзандлари орасида оз эмас.

Сизларнинг партиянгизни Димитрий Благоев, Георгий Димитров марксизм-ленинизмга чуқур садоқат руҳида, марксизм-ленинизмдан ҳар қандай чекинишларга нисбатан муросасиз бўлиш руҳида тарбиялаганлар. Бу ғўзал хислатлар болгар коммунистларининг социализм қуриш учун, барча социалистик мамлакатларнинг, коммунистик ва ишчи партияларнинг бузилмас дўстлиги ва бирлиги учун қаттиқ туриб олиб бораётган курашида янги куч билан намоён бўлмоқда. Болгария Коммунистик партияси ўзининг ленинча интернационал сиёсати билан, умумий ишимизга содиқлиги билан халқаро коммунистик ҳаракатда, барча қардош партияларнинг сафларида чуқур ҳурматга сазовор бўлди. **(Давомли қарсаклар).**

Болгария Коммунистик партияси билан ҳамиша чамбарчас алоқада бўлиб келган қардош партия бўлмиш Совет Иттифоқи Коммунистик партияси номидан шуни хурсандлик билан қайд қилиб ўтамизки, Болгария Коммунистик партиясининг Болгария Халқ Республикасидаги социалистик қурилиш масалаларида ҳам, шунингдек халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракати масалаларида ҳам тўғри йўл ва сиёсат ўтказиб келаётганлиги партия раҳбарлигининг марксча-ленинча етуклигини, партия Марказий Комитетининг марксизм-ленинизм принципларини ижодий ишлаб чиқиб, амалда қўлланишга моҳир бўлиб қолганлигини кўрсатувчи далилдир. **(Давомли қарсаклар).**

Биз шу нарсага қатъий аминмизки, Болгария Коммунистик партияси ўз сафларини шу синалган раҳбарлик теварагида тағин ҳам маҳкам жипслаштириб, Болгария Халқ Республикасида социализм қуришда янги тағин ҳам катта ғалабаларга эришади ва халқаро коммунистик ҳаракатнинг ҳамиша биринчи сафларида боради. **(Гулдурос қарсаклар).**

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси билан Болгария Коммунистик партияси ўртасидаги ўзаро муносабатларни ҳамиша энг яхши, чинакам қардошлик муносабатлари бўлиб келди ва шундай бўлиб қолмоқда. Бу муносабатлар Болгария Коммунистик партияси раҳбарлигида болгар халқининг улуғ фарзанди Георгий Димитров бош бўлиб турган вақтларда ҳам шундай яхши, чинакам қардошлик муносабатлари бўлган эди; Георгий Димитров вафотидан кейин унинг йўлини садоқат билан давом эттирувчи кишилар, Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюроси бошчилигида содиқ марксчи-ленинчилар Болгария Коммунистик партияси ва Болгария Халқ Республикасига раҳбарлик қила бошлагандан кейин ҳам бу муносабатлар мана шундай жуда яхши, чинакам қардошлик муносабатлари бўлиб келмоқда. **(Гулдурос, давомли қарсаклар).**

Давлатларимиз ўртасида бўлгани каби, партияларимиз ўртасида ҳам ҳамиша ва ҳамма масалаларда тўла ҳамжиҳатлик ва қардошларча иттифоқ давом қилиб келаётганлиги муносабати билан шод ва хурсанд эканлигимизни Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети номидан айтиб ўтишимга ижозат берингиз. Биз бир-биримиз билан ҳар қандай масалаларни муҳокама қилганимизда ҳам ҳамиша қардош Болгария Коммунистик партиясининг вакиллари бу масалаларга Совет Иттифоқи Коммунистик партияси сингари марксизм-ленинизм позициясида туриб ёндошганликларини кўрмоқдамиз. **(Гулдурос, давомли қарсаклар. Маъқулловчи хитоблар. Ҳамма ўрнидан туради).**

Умумий вазифаларимизни бундай тушуниш марксизм-ленинизм принципларини оғишмай амалга ошираётганлигимизга асосланмоқда. Биз бу принципларга амал қилиб келмоқдамиз ва бу принципларни Болгария Коммунистик партиясининг Марказий Комитети ўзининг сиёсий бюроси, Марказий Комитетнинг биринчи секретари ўртоқ Живков бошчилигида изчиллик билан амалга ошириб келмоқда. **(Гулдурос қарсаклар).**

Болгария Халқ Республикаси билан бизнинг муносабатларимиз давлат йўли бўйича гоят яхши ривожланиб бормоқда. Партияларимиз ўртасида бўлгани сингари, мамлакатларимиз ўртасида ҳам ҳеч қачон ҳеч қандай келишмовчилик, ҳатто келишмовчиликнинг асари ҳам бўлган эмас. Болгария Халқ Республикасининг ўртоқ Югов бошчилигидаги ҳукумати ўз халқининг, ўз давлатининг ҳаётий манфаатларига, бутун дунёда тинчликни таъминлаш манфаатларига амал қилиб мамлакат ички тараққиётининг ҳамма масалаларида ва халқаро муносабатлар соҳасида бу йўлни изчиллик билан ўтказиб келмоқда. **(Қарсаклар).**

Болгариялик ўртоқлар билан бизларнинг ўртамизда ҳеч қачон турлича нуқтаи назарлар бўлган эмас—бизларнинг қарашларимиз ва баҳоларимиз ҳамиша бир-бирига мос бўлиб келди. Бунинг сабаби ҳам маълум, чунки бизларнинг мамлакатларимизга марксизм-ленинизм позицияларида, барча коммунистик ва ишчи партиялар ўртасида, барча социалистик мамлакатлар ўртасида қардошлик алоқаларини мустаҳкамлаш позицияларида, пролетар интернационализми позицияларида қаттиқ туриб келаётган партиялар раҳбарлик қилмоқда. **(Гулдурос қарсаклар).**

Бизларнинг бирлигимиз, бизларнинг жипслигимиз — фақат шиоргина бўлиб қолаётгани йўқ, фақат чакириққина бўлиб қолаётгани йўқ. Коммунистик ва ишчи партияларнинг бирлиги ва жипслиги реал мавжуд бўлиб турган ва муттасил мустаҳкамланиб бораётган кучдир. Бу бирлик ва бу жипслик барча партияларимиз учун узвий эҳтиёж бўлиб қолди. Ҳар бир коммунистик ва ишчи партия марксизм-ленинизм позициясида турган партияларнинг бирлигини янада жипслаштирмоқ учун ҳамма чораларни кўрмоқда, чунки бу нарса улуғ мақсадимизга эришишга — коммунистик жамият қуришга ёрдам беради. Илмий коммунизм асосчилари бундан 100 йилдан кўпроқ муқаддам қўйган улуғ шиорни: «Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!» деган шиорни биз шу таҳлитда тушунамиз ва амалда рўёбга чиқармоқдамиз. **(Давомли қарсаклар).**

Биз ўз сафларимизни жипслаштира берамиз, социализмнинг қудратли лагерини мустаҳкамлай берамиз. бутун дунёда тинчлик учун зўр бериб кураша берамиз. Аммо, шундай бир партия борки, унинг намояндалари ўзларини коммунистлар деб атаганлари ҳолда, амалда коммунистик принципларга ёт бўлган сиёсатни ўтказиб келмоқдалар, улар томонидан қилинаётган туҳматларни биз газабланиб рад қиламиз. Шу арбоблар: модомики қардош коммунистик партиялар ўртасида ихтилофлар йўқ экан, демак, қандайдир бир партия ўз ироласини бошқа партияларга зўрлаб қабул қилдиради, бу партиялар битта партияга қарам бўлиб қолгандек яшайдилар, деган тарзда муҳокама юритмоқдалар.

Бундай нуқтаи назарга қўшилиш — империалистларнинг манфаатларини кўзлаб, коммунистик ва ишчи партияларнинг бирлигини бузиб юбориш бўлур эди, улар ўртасидаги ўзаро муносабатларни ҳар бир партия ўз ҳолича, ўзбошимчалик билан ҳаракат қиладиган, ҳар қайси партия тўплаган тажрибаларни назар-эътиборга олмайдиган қилиб қуриш бўлур эди. Бу эса, коммунистик ва ишчи партияларни бир-бирларига зид келадиган ҳаракатлар қилишга ва оқибат натижада ўрталарида ихтилофлар чиқишига олиб келган бўлур эди. Муайян империалистик доиралар худди мана шундай бўлишини истамоқдалар, ҳар хил садақалар бериб социалистик мамлакатларда ўзларига иттифоқчилар топиш, марксизм-ленинизмга ёт бўлган ўз идеологияларини ўтказувчи шахслар топиш учун аямай пул сарфламоқдалар.

Бундай сиёсат душманларимизни хурсанд қилган бўлур эдики, буни гапириб ўтиришнинг ҳам ҳожати йўқ, чунки бундай сиёсат коммунистик ва ишчилар ҳаракатига, социализм ва коммунизм қурилишининг бутун улуғ ишига жуда катта, ҳақиқатан тузатиб бўлмайдиган зарар етказган бўлур эди.

Лекин биз ҳеч қачон душманларимизни хурсанд қиладиган иш қилмаймиз. Бизлар коммунистлармиз, бунинг маъноси шуки, бизлар изчил ва содиқ интернационалистлармиз. Коммунистик партиялар коммунистик партиялар ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлашга зид бўлиб тушаётган, марксизм-ленинизм принципларидан четга тояётган ҳар қандай сиёсатни қатъиян қоралайдилар.

Коммунистлар марксизм-ленинизм таълимотига ҳамиша содиқ бўлиб келдилар ва бундан буён ҳам содиқ бўлиб қоладилар, коммунистик ва ишчи партиялар бирлигининг кучини ўз ҳаракатлари билан заифлантирувчиларга, социализм мамлакатларининг ўсиб ва мустаҳкамланиб бораётган лагери бирлигини заифлантираётганларга қарши коммунистлар ҳамиша ўт очиб келдилар ва бундан буён ҳам ўт оча берадилар. **(Қарсаклар).**

Ленинчи коммунистлар ўзини «коммунист» деб юрганлардан шу билан фарқ қиладиларки, ленинчи коммунистлар душманларнинг коммунистик ва ишчилар ҳаракати кучини бўшаштиришга қаратилган, меҳнаткашлар оммасининг авангарди бўлган коммунистик ва ишчи партияларни заифлантиришга қаратилган ҳар қандай найрангларини тўғри пайқаб ола биладилар.

Биз шу нарсага ишонамизки, барча коммунистик ва ишчи партиялар ўртасидаги қардошлик муносабатлари, чинакам тенг ҳуқуқли муносабатлар биз хизмат қилаётган улуғ мақсадни рўёбга чиқариш учун бундан буён ҳам мустаҳкамлана беради ва равнақ топа беради. Биз амалга оширмоқчи бўлиб хизмат қилаётган ва кураш олиб бораётган бу улуғ мақсад — ер юзида энг адолатли жамият, коммунистик жамият қуришдан иборатдир. **(Давомли қарсаклар).**

Ўртоқлар! Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Болгария Коммунистик партияси VII съездига ёзган табригини ўқиб эшиттиришга ижозат берингиз.

Болгария Коммунистик партиясининг VII съездига

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети Болгария Коммунистик партияси VII съездининг делегатларини, Болгария коммунистларини ва Болгариянинг барча меҳнаткашларини қизғин табриклайди ва уларга социализм қуришда янги муваффақиятлар тилайди. **(Гулдурос қарсаклар).**

Болгария Коммунистик партияси марксизм-ленинизм принципларига оғишмай амал қилиб ва ўз мамлакатининг шароитида бу принципларни ижодий татбиқ этиб, социалистик жамият қуришда жуда катта муваффақиятларга эришди Социализм Болгария Халқ Республикасида фақат шаҳардагина эмас, шу билан бирга қишлоқда ҳам ҳал қилувчи ғалаба қозонди. Қишлоқ хўжалигини социалистик қайта қуриш ишида партиянгиз тўплаган бой тажриба социалистик қурилиш назариясига ва практикасига кўшилган қиймати ҳиссадир.

Янги турмуш қуриш учун курашда ишчилар синфи билан меҳнаткаш деҳқонлар иттифоқи тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамланди, болгар халқининг маънавий-сиёсий бирлиги мустаҳкамланди. унинг меҳнат активлиги ошди. бу эса янги жамият қуришда қудратли қурол бўлган социалистик давлат янада мустаҳкамланганлигини кўрсатиб турибди.

Болгария Коммунистик партияси марксизм-ленинизмнинг зафарли байроғини баланд кўтариб келмоқда ва революцион назариянинг софлиги учун, бу назарияни ревизия қилишга қаратилган ҳар қандай уринишларга қарши муросасиз курашмоқда. Болгария коммунистлари болгар ишчилар синфининг шонли революцион традицияларини муқаддас сақлаб ва кўпайтириб, болгар ва халқаро коммунистик ҳаракатнинг атоқли арбоби Георгий Димитров васиятларига амал қилиб, ўз Марказий Комитети раҳбарлигида пролетар интернационализмининг улуғ идеялари учун, қудратли социалистик лагернинг ва жаҳон коммунистик ҳаракатининг бирлиги учун курашда юксак даражада принципиаллик ва матонат кўрсатдилар.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети болгар коммунистларига ва Болгариянинг барча меҳнаткашларига социалистик қурилишда, ўзларининг бахтиёр, эркин ватанларининг равнақи учун, барча социалистик мамлакатлар ўртасидаги бирлик ва дўстликни мустаҳкамлаш учун курашда, бутун дунёда тинчликни таъминлаш учун курашда чин кўнгилдан янги ғалабалар тилайди.

Қардош Болгария Халқ Республикаси ва унинг социализм қурувчи қаҳрамон халқи яшасин ва яшнасин! **(Гулдурос, давомли қарсаклар. «Ура!» садолари. Ҳамма ўрнидан туради).**

Яшасин болгар халқининг синалган раҳбари ва йўлбошчиси — Болгария Коммунистик партияси! **(Гулдурос, давомли қарсаклар. «Ура!» садолари).**

Совет ва болгар халқларининг абадий ва бузилмас дўстлиги, барча социалистик мамлакатлар халқларининг бирлиги ва жипслиги мустаҳкамлансин ва ривожлансин! **(Гулдурос, давомли қарсаклар. «Ура!» садолари).**

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ.

(Гулдурос. давомли овация. Съезд қатнашчилари ўринларидан туриб хитоб қиладилар: «Абадий дўстлик!», «КПСС!», «КПСС!», «КПСС!»).

Болгария Коммунистик партиясининг VII съездида

СОФИЯ, 3 июнь. (ТАСС). Болгария Коммунистик партияси VII съездининг бугун эрталабки мажлисида Марказий ревизия комиссиясининг раиси Иордан Катранжиев Ревизия комиссиясининг ҳисобот докладини қилди.

Шундан кейин КПСС делегациясининг бошлиғи КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари Н. С. Хрушчевга сўз берилди. Н. С. Хрушчев минбарга чиққанида съезд делегатлари ва меҳмонлар уни узоқ давомли қарсаклар ва «Ура!», «КПСС!» деган хитоблар билан кутиб олдилар.

Ўртоқ Хрушчев КПСС Марказий Комитетининг Болгария Коммунистик партияси VII съездига юборган табриги текстини ҳам ўқиб берди.

Кисқа танаффуслан кейин Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг ҳисобот доклади ва Марказий ревизия комиссиясининг доклади юзасидан музокаралар бошланди.

* * *

СОФИЯ, 4 июнь. (ТАСС). Болгария Коммунистик партияси VII съездининг бугун эрталабки мажлисида биринчи бўлиб, Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси ва Марказий Комитет секретари Димитр Ганев сўзга чиқди.

Мажлисда Болгария Коммунистик партияси Русе округ комитетининг биринчи секретари Пенчо Кубадинский, Болгария Коммунистик партияси Плевен округ, Луковит околия комитетининг секретари Никола Пелов, Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси ва Ватан фронти миллий кенгашининг раиси Енчо Стайков ҳам сўзладилар.

Бугун Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси Эрих Мюккенбергер, Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг секретари Зенон Клишко ҳамда Руминия Ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси ва Марказий

ЎЗБЕКИСТОН САНОАТИ ИНЖЕНЕР-ТЕХНИК ХОДИМЛАРИ ВА НОВАТОРЛАРИНИНГ БИРИНЧИ СЪЕЗДИ

(БОШИ БИРИНЧИ-БЕТДА)

Докладчи дедики, Коммунистик партия етакчилигида мамлакатимиз коммунистик қурилишда ажойиб муваффақиятларга эришди. Оғир индустриянинг устун даражада ўсиши базасида саноат, қишлоқ хўжалигининг барча тармоқлари жадал суръатлар билан ривожланмоқда. Фан ва маданият мисли кўрилмаган даражада равнақ топди, меҳнаткашларнинг турмуш даражаси йилдан-йилга ошиб бормоқда. Саноатни ва қурилишни бошқаришни қайта ташкил этиш ҳамда иттифоқчи республикаларнинг ҳуқуқларини кенгайтирилганлиги халқ хўжалигини янада тез ривожлантириш учун янги имкониятлар очиб берди. КПСС Марказий Комитетининг химия саноатини тез суръатлар билан ривожлантириш программасини белгилаб берган май Пленумининг қарорлари коммунистик қурилиш ишига қўшилган катта ҳиссадир. Комплекс механизациялаш ва автоматлаштиришни ривожлантириш масалалари бўйича яқинда Кремлда бўлиб ўтган Бутуниттифоқ кенгаши саноат ишлаб чиқаришининг ўсиш суръатларини янада кучайтириш учун катта аҳамиятга эга.

Мамлакатда социалистик қурилишнинг ғоят катта вазифалари республикамиз олдига пахтачиликни янада ривожлантириш, ёқилғи баланси структурасини қатъий равишда ўзгартириш, химия саноатининг янги тармоқларини вужудга келтириш, рангли металлургия ва халқ хўжалигининг кўпгина бошқа тармоқларини ривожлантириш каби жуда муҳим муаммоларни илгари суради. **Демак, бу ерда гап ишлаб чиқарилаётган саноат маҳсулотини фақат сон жиҳатидангина кўпайтириш устида эмас, балки республикамиз экономикасида тубли, сифат ўзгаришлари тўғрисида бораётир.**

Келгусидаги ишлар ҳажмини тасаввур қилмоқ учун, — деди докладчи, — қуйидаги рақамларни келтириш кифоядир: бизнинг республикамизда 7 йил учун белгиланган капитал маблағлар ҳажми тахминан 41 миллиард сўмни ташкил этади. Бу миқдор ўтган 30 йил мобайнида республика халқ хўжалигини ривожлантириш учун ҳаражат қилинган маблағдан анча кўпроқдир.

Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини янада ривожлантириш йўлидаги ғоят катта вазифаларни маблағни максимал даражада тежаб, ҳамма ички резервлардан мумкин қадар тўлароқ фойдаланиб ҳал қилиш зарур. Меҳнат унумдорлигини янада ошириш ва маҳсулот таннархини камайтириш даставвал халқ хўжалигининг барча тармоқларига янги техника ва илғор технологияни жорий қилишга, ишлаб чиқариш процесларини ҳар тарафлама механизациялаш, автоматлаштириш ва электрлаштиришга боғлиқдир.

Шундан кейин докладчи Ўзбекистон саноатининг етакчи тармоқларида техника тараққиётига доир асосий вазифалар устида тўхтайди.

Ўзбекистон энергетиклари, деди у, гидроэлектростанцияларда комплекс автоматика ва телемеханикани Совет Иттифоқида биринчи марта жорий қила бошладилар. Ҳозирдаёқ республиканинг 23 та ГЭСи автоматлаштирилган ҳамда телемеханика ёрдами билан узоқдан бошқарилмоқда. Бу тадбир уларда хизмат қиладиган ходимларнинг сонини қарийб 1 минг киши камайтириш имконини берди.

Энергетиклар гидроэлектростанцияларда янги техникани кенг жорий этишни ҳозир ҳам давом эттирмоқдалар. Эндиликда улар ёқилғи билан ишлайдиган станцияларда меҳнат унумдорлигини ошириш учун ҳам астойдил киришмоқлари керак.

Докладда кўмир саноатини янги техника билан ускуналашга боғлиқ бўлган масалалар кенг ёритилди. Оҳангарон кўмир разрезида жисм ва кўмирни қазиб чиқариш, ортиш ва ташиш процесслари тўла равишда механизациялаштирилди, кўмирни шахта забойларидан кўмир омборигача ташиб келтириш ишини конвейерлаштириш амалга оширилди. Лекин ҳамма ерда ҳам ёқилғи қазиб чиқаришдаги кўп меҳнат талаб қиладиган ишлар ҳали унчалик камайтирилган эмас. Ўртоқ Маев бошлиқ ва Ўртоқ Манашев бош инженер бўлган Оҳангарон 9-шахтасида тозалаш ва тайёрлаш жойларида кўмир қазиш, қазиш жойидан чиқариш ишлари суст механизациялаштирилган. Очиқ конларда ёрдамчи меҳнат жараёнлари суст механизациялаштирилган. Разрезда ҳам, шахтада ҳам дистанцион бошқариш системаси жорий қилинмаган, автоматикани қўлланиш юзасидан кўпгина муҳим тадбирлар амалга оширилмаган. Бу ҳол меҳнат унумдорлиги соҳасида мамлакатдаги кўп илғор кўмир корхоналарига нисбатан кескин даражада орқада қолишга олиб келди.

Ўзбекистон кўмирчилари меҳнат унумдорлигини оширишга жиддий киришишлари ва 1958 йилда Совет Иттифоқи кўмирчилари ўртасида биринчи сафга чиқишлари керак.

Пахта етиштириш, уни йиғиб олиш, қуритиш ва тозалаш учун янги юксак унумли машиналарни тезроқ яратиш ва тайёрлаш — Ўзбекистон машинасозлари ва конструкторларининг энг муҳим вазифасидир. Бу соҳада, шунингдек, корхоналарнинг ўзида мукаммал техникани жорий қилиш соҳасида машинасозлар сўзсиз катта ютуқларга етишдилар. Индустриянинг бу муҳим тармоғини янада тезроқ юксалтириш йўлини белгилаб олмоқ учун ҳозир машинасозлар ва конструкторларнинг ишларидаги камчиликлар ҳақида гапириб ўтиш тўғрироқ бўлур эди.

Ҳар бир Халқ хўжалиги кенгашида ва ҳар бир корхонада янги техника ва илғор технологияни жорий қилишнинг йиллик планлари бор. Бу планлар 1957 йилда қандай бажарилди?

Республиканинг машинасозлик саноатида етакчи ўринни эгаллаб турувчи Тошкент Халқ хўжалиги кенгаши бўйича белгиланган 66 тадбирдан фақат 42 таси амалга оширилган. Қолган тадбирлар эса, ё мутлақо бажарилмаган, ёки қисман бажарилган. Станокларни модернизация қилиш иши ҳам яхши бўлмади. Масалан, «Таширмаш» ва «Подъёмник» заводларида ўтган йили планда кўзда тутилган темирчилик-пресс ва пайванд қилиш ускуналарини модернизациялаш амалга оширилмади. Техникани янгилаш қандай самаралар беришини Ўртоқ Оттигашев директор ва Ўртоқ Винокуров бош инженер бўлган «Ташсельмаш» заводининг иш тажрибасидан кўриб билиш мумкин. Бу корхонада 1957 йилда 65 ускуна модернизация қилинди, шу жумладан, 35 та металл қирқиш ва 20 та қуйиш ускуналари модернизация қилинди. Автоматлаштириш ва механизациялаш воситаларини қўлланишни ҳисобга олганда бу тадбир 560 минг сўм йиллик тежам берди, бошқа ишларда фойдаланиш учун анча ишчиларни бўшатиб берди.

Механизация ва автоматлаштириш воситаларидан фойдаланиш меҳнат унумдорлигини ошириш учун ҳал қилувчи аҳамиятга эгадир. Республика машинасозлик саноатида ўтган йили 355 та янги тез ишлайдиган юксак унумли ускуналар жорий қилинди, тўққизта технологик поток линиялари барпо этилди. Лекин машинасозлик саноатининг бошқа тармоқлари учун намуна бўлиши керак бўлгани ҳолда, механизация ва автоматлаштириш ҳали суст суръатлар билан амалга оширилмоқда.

Илмий-техника кенгашлари янги техникани ва илғор технологияни жорий қилиш ишида катта роль ўйнайдилар. Практика шуни кўрсатдики, яхши ишловчи Кенгашлар ишда коллективчилик бўлишини, малакали ишчиларни кенг техника ижолкорлиги ишига оммавий суратда жалб қилинишини таъминлайдилар.

Махсус конструкторлик бюролари ишчиларнинг меҳнатини осонлаштиралиган ва уларнинг иш унумини оширадиган жуда кўп юксак унумли янги машиналар яратдилар. Лекин очиқдан-очиқ шуни айтиш керакки, Ўзбекистонда янги техникани конструкция қилиш ва тайёрлаш соҳасидаги ишларнинг даражаси техника тараққиётининг ҳозирги вазифаларининг ҳал этилишини таъминлай олмайди. Масалан, «Таширмаш» заводи қишлоқ хўжалигининг талабларини тўла суратда қондира олмайдиган кам унумли землесослар чиқармоқда. Чирчиқда тайёрланаётган комплекс-трансформатор подстанциялари ўз вазни жиҳатидан Венгрияда чиқарилаётган шу хил ускуналардан оғирдир. Пиғириш ускуналари махсус конструкторлик бюросининг проектлари бўйича пилла-кашлик саноати учун тайёрлаб чиқарилаётган машиналар жиддий камчиликларга эгадир.

Пахтани териб олиш учун янги машиналар, пахта тозалаш саноати учун янги ускуналар конструкция қилиш ва тайёрлаш аҳволи катта ташвиш туғдиради. Шуни айтиш керакки, бу соҳада ҳали жуда кўп иш меҳнати қўлланилмоқда. «Узбекхлопкомаш» заводи томонидан тайёрлаб чиқарилаётган янги машиналарнинг кўпчилиги, жумладан, чиқитдан толани ажратиб олатиган машиналар, чангни тутиб қоладиган фильтрлар, қуритиш барабанларининг конструкцияси қониқарсиз эканлигига жиддий эътибор бериш зарур. Пахта тозалаш заводларини комплекс механизациялаш масаласи суст ҳал қилинмоқда. Бунинг натижасида пахта тозалаш заводларида сўнгги йиллар ичида ускуналарнинг иш унуми оммай қолди. Автомат пахта тозалаш заводи барпо қилиш масаласини энг қисқа муддат ичида ҳал қилиш керак.

1958 йил планида чигитни топшириқда кўзда тутилган миқдорда уяга экиб берадиган аппарати бўлган чигит сеялкаси, такомиллаштирилган культиватор, суюқ ўғит соладиган машина, бир юриб ўтишда кўракни ва қолган барча ҳосилни алоҳида-алоҳида йиғиб оладиган агрегат, кўп миқдорда юксак унумли бошқа техника тайёрлаш кўзда тутилди. Уларни ҳукумат томонидан белгиланган муддатда ишлаб чиқара бошлашни ўзлаштириш керак.

Ўртоқ Зиёдуллаев таъкидлайдики, меҳнат унумдорлигини ошириш мавжуд техниканинг сони ва даражасигагина боғлиқ бўлмай, балки ундан тўғри фойдаланишга ҳам боғлиқдир. Одатда Халқ хўжалиги кенгашлари ва корхоналар йил бошида ускуналар сотиб олиш учун катта фонд ажратилишига эришиш учун зўр бериб ҳаракат қиладилар. Аммо, баъзи ходимларнинг масъулиятсиз муносабатда бўлишлари натижасида машиналарнинг анчагина қисмидан узоқ вақт давомида фойдаланилмайди. Республика Статистика бошқармасининг берган маълумотларига қараганда, Ўзбекистонда 1958 йилнинг 1 январига бориб, ўрнатилмай ётган 4 мингтадан ортиқ машина, шу жумладан, 1.600 янги машина борлиги аниқланди.

Республикадаги кўпгина корхоналарда қимматли хом ашё ва материалларни, ёқилғи ва электр қувватини ортиқча сарфлашга йўл қўйилмоқда.

Саноат ишлаб чиқаришини махсуслаштириш ва кооперативлаштириш — меҳнат унумдорлигини оширишнинг муҳим шартларидан биридир. Бу соҳада янада тадбирлар ишлаб чиқиш бутун мамлакат халқ хўжалиги айрим республикалар ва Халқ хўжалиги кенгашлари миқёсида мавжуд баланс расчётлари асосида ўтказилиши керак. Республиканинг эҳтиёжини тўлароқ қондиришга ҳам, районаро ва республикааро рационал кооперативлаштиришни кенгайтиришга ҳам кўз тутиш зарур.

Докладчи химия саноатини ривожлантириш масалаларига катта эътибор берди. У, индустриянинг мазкур тармоғи ходимлари эришган катта ютуқларни кўрсатиб, таъкидлайдики, республика халқ хўжалигининг химия махсулотининг кўпгина хилларига бўлган эҳтиёжи ҳали тўла равишда қондирилмаётир.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг пленуми оғир индустриянинг бу жуда муҳим тармоғининг тез суръатлар билан ривожлантирилишини таъминлайдиган ҳамда химия хом ашёсининг бой ресурсларидан янада тўлароқ комплекс фойдаланилишини таъминлаш учун республиканинг 1959-1965 йилларга мўлжалланган халқ хўжалигини ривожлантириш планида химия саноати учун зарур маблағ чиқаришни кўзда тутиш мажбуриятини юкладилар.

Республика саноатининг ҳамма тармоқларида меҳнат унумдорлигини тез оширишнинг резервлари бор.

Республикада капитал қурилиш ҳажми узлуксиз ўсмоқда. 1958 йилда Ўзбекистонда қурилиш-монтаж ишлари ўтган йиллагига нисбатан 27 процент ортди, 1965 йилга бориб эса, 2,5 марта ўсади ва беш-олти миллиард сўмга етса керак. Шу муносабат билан эски заводларни реконструкция қилиш ва янгиларини қуриш хисобидан цемент, гишт, шифер, ойна ва бошқа бинокорлик материаллари чиқаришни узлуксиз кенгайтира бориш зарур. Ўзбекистон бинокорлари йирик панелли гипс бетон деворлари, йирик ҳажмли ошқа темир-бетон элементлар ва уй-жойларни тез ва арзон қуриш вазифасини ҳал этмоқ учун бошқа кўпгина самарали конструкцияларни тайёрлашни ўзлаштиришлари лозим.

Ихтиросчиликни янада ривожлантирмасдан туриб, деди докладчи, янги техникани яратиш ва муваффақият билан ўзлаштириш мумкин эмас. Ўзбекистон рационализаторлари ва ихтиросчилари меҳнат унумдорлигини ошириш ишига катта ҳисса қўшдилар. Ўтган йили улар томонидан 20 мингтадан ортиқ таклиф тошпирилди, бу таклифлардан 12 мингтаси ишлаб чиқаришда жорий қилинди ва 4 мингдан ортиқ таклиф жорий этишга тайёрланди. Новаторлар топширган таклифларни амалга ошириш натижасида қилинган йиллик тежам қарийб 80 миллион сўмни ташкил этади. Лекин ҳали ҳамма жойда ҳам рационализаторлик ва ихтиросчилик иши тегишли даражада йўлга қўйилган эмас. Бу соҳадаги камчиликларни кескин даражада тузатиш ва ҳар бир корхонада новаторларга ғамхўрлик қилиш ва эътибор бериш зарур.

Ўртоқ Зиёдуллаев ўз докладининг охирида ишонч билдириб айтадики, Ўзбекистон саноатининг ходимлари меҳнат унумдорлигини янада оширишнинг ғоят катта резервларини ишга солиш билан, ишлаб чиқаришни узлуксиз такомиллаштириш билан давлат планларининг муддатидан илгари бажарилиши учун социалистик мусобақани янада авж олдириб юборадилар ва мамлакатимизда коммунистик қурилишнинг улуғвор программасини амалга ошириш ишига ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшадилар.

Съезднинг биринчи яғпи мажлисида Ўртоқ Зиёдуллаев доклади юзасидан музокаралар бошланди.

* * *

Делегатлар ўз сўзларида КПСС XX съезди тарихий қарорларини амалга ошириш юзасидан Ўзбекистонда олиб борилаётган катта ишлар ҳақида, саноатда техника тараққиёти тўғрисида гапирдилар, янги техника ва илғор технология базасида ишлаб чиқаришни такомиллаштириш тажрибаси билан ўртоқлашдилар, илмий текшириш муассасалари, конструкторлик бюролари, Халқ хўжалиги кенгашлари корхоналарнинг техника кенгашлари ишидаги камчиликларни очиб ташладилар. Республика саноатининг барча тармоқларида меҳнат унумдорлигини янада кескин равишда оширишга қаратилган конкрет таклифлар киритилди.

Съездда КПСС Марказий Комитети май Пленуми қарорларини ҳамда химия саноатини жадал ривожлантириш тўғрисида Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган пленуми қарорларини амалга ошириш масалаларини муҳокама қилишга алоҳида эътибор берилди:

Пахта тозалаш ишлаб чиқаришни тубдан реконструкция қилиш зарур, — деди ўз сўзида пахта саноати марказий илмий-текшириш институтининг директори Ўртоқ **Нуралиев.**

У техника уруғларини линтерлашни пахта заводларидан ёғ заводларига кўчирилишини таклиф этади. Ҳозир линтер асбоб-ускуналари республикадаги 65 пахта заводларининг ҳар бирида бор, аммо, улар иш билан тўла таъмин этилмаган. Шу сабабли бу асбоб-ускуналарни ишлаб турган 25 ёғ заводида тўплаш фойдалироқ бўлади. Бу ҳолда, институтнинг ҳисобларига кўра, талаб этилган техника миқдори 40 процентдан кўпроқ камаяди, хизматчи ходимлар сони икки баравар камаяди, ҳар тонна линтернинг таннархи 125 сўм камаяди.

Линтер цехларисиз кичик пахта тозалаш заводларини бевосита колхозларда вужудга келтириш иқтисодий жиҳатдан жуда фойдали бўлади. Чигитли пахта ҳосил йиғим-терими вақтида колхознинг ўзида қайта ишланганда дастлабки ҳисобларга кўра, пахта тозалаш саноатида меҳнат сарфини икки баравар камайтиради, республикада ҳар йили 150 миллион сўмдан кўпроқ маблағни тежаш имконини беради.

«Жанубий оламушук» нефть конининг инженери Ўртоқ **Бетц, Ўзбекистонда нефть корхоналарида комплекс автоматлаштиришни проектлаш ҳамда жорий қилиш илмий-текшириш ташкилоти тузилсин,** деган таклифни киритди.

Фарғона водисининг нефтчилари мамлакатда биринчилар қаторида, деди у, насосли қуйуқларни бошқаришни диспетчерлаштиришга киришдилар. «Жанубий оламушук» конининг новаторлари диспетчерлаштиришнинг жуда тежамли икки проводли системасини ишлаб чиқилар ва ишлаб чиқаришга жорий этдилар.

Бухоро Халқ хўжалиги кенгашираисининг ўринбосари Ўртоқ **Галустов Бухоро табиий газ манбаларини ўзлаштириш соҳасидаги ишларга раҳбарлик шу районга яқинлаштирилсин,** деб истак билдирди.

Унинг фикрича, газ чиқариш саноатини ва шу асосда Ўзбекистон химия саноатини ривожлантириш соҳасида партия томонидан илгари сурилган улуғвор вазифаларни муваффақиятли равишда ҳал этиш манфаатлари бу ишлар билан шуғулланувчи ҳамма ташкилотлар Бухоронинг ўзида бўлишини талаб этади.

Республика Фанлар академиясининг илмий секретари Ўртоқ **Фозилов ўз сўзида Ўзбекистон Фанлар академиясининг институтлари ҳузурида ночлик эксперименталь база ташкил қилиш** фикрини айтади.

У, олимлар билан ишлаб чиқариш ходимларининг маҳкам ҳамкорлиги катта фойда беришини кўрсатадиган кўп мисоллар келтирди. Чунончи, Академияда ярим проводниклардан ишланган махсус электротехника приборлари яқинда саноатда муваффақият билан қўлланилди. Ўзбекистон олимларининг Чирчиқ электрохимия комбинати мутахассислари билан биргаликда олиб борган ишлари минерал ўғитлар ишлаб чиқаришдаги бир қанча актуал проблемаларни ҳал этишга имкон берди.

Бироқ, Академиянинг институтлари ўз тавсияларини амалга ошириш вақтида кўпинча жиддий қийинчиликларга дуч келмоқдалар. Шу сабабли база сифатида бир неча заводни Академиянинг институтларига биркитиб қўйиш зарурки, бу заводлар машина, прибор, ҳар хил мосламалар ва буюмларнинг олимлар таклиф этган тажриба нусхаларини ишлаб чиқарсинлар. Фанлар академияси ҳузурида конструкторлик бюросини ташкил этиш масаласини ҳал қилиш пайти келди.

Новатор слесарь ўртоқ **Орехов** Тошкент Халқ хўжалиги кенгаши раҳбарларига **транспортировка учун механизмлар ишлаб чиқаришни махсус корхонада марказлаштиришни тавсия қилди.**

Ўртоқ Орехов ўз рационализациялаштириш ва ихтиросчилик комиссиясининг иши тўғрисида муфассал гапирди. Бу комиссия янги техникани, механизациялаштириш ва автоматлаштириш воситаларини ишлаб чиқаришга жорий қилиш тадбирларининг йиллик планини ишлаб чиқди. Бу планнинг амалга оширилиши ҳозирдаёқ иқтисодий жиҳатдан катта натижа бермоқда, меҳнат унумдорлигини оширишга ёрдам этмоқда.

Марғилон ипакчилик комбинатининг директори Ўртоқ **Мухамедов** ўз сўзида **пилланашликда ишлаб чиқаришни автоматлаштиришни тезлаштириш** зарурлиги ҳақида гапирди.

Мамлакатимизда ишлаб чиқарилган пиллакашлик автоматлари техника-иқтисодий жиҳатдан жуда катта натижа бермоқда, дейди у. Бу автоматларни қўлланиш меҳнат унумдорлигини икки баравардан ҳам зиёд оширади.

Бу машиналарни яратган Ўзбекистон ипакчилик саноати илмий-текшириш институти уларнинг конструкциясини янада такомиллаштириш, автоматларнинг иш сифатларини ошириш устида жиддий иш олиб бериши керак.

Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Ўртоқ **Хўжаев** делегатларга Ўзбекистон пойтахти корхоналарида **фан, техника муваффақиятларини ва илғор тажрибани пропаганда қилиш** ҳақида гапириб берди.

Техникани тараққий эттиришга ёрдам бериш юзасидан Тошкентда ташкил этилган шаҳар комитети илғор тажрибани ёйишга катта эътибор бермоқда. Бу ишнинг хилма-хил формаларидан фойдаланилмоқда: шаҳар илмий-техника конференциялари, махсус лекциялар, виставкалар, экскурсиялар ўтказилмоқда. Информацион бюллетенлар мунтазам суратда чиқарилмоқда.

Техника тараққиётига ёрдам берувчи комитет Тошкентдаги илмий муассасалар ва олий ўқув юртларидаги тармоқ кафедраларининг шаҳардаги завод ва фабрика коллективлари билан ижодий ҳамкорлигини мустаҳкамлаш йўлида кўп иш қилади. Шу туфайли, қобиқли формаларга металл қуйишнинг самарали методи, атом энергияси ёрдами билан буюмларнинг сифатини контроль қилишнинг янги усуллари ишлаб чиқаришга жорий қилинди, ишлаб чиқаришда меҳнатни кўп талаб қиладиган бир қанча ишлар автоматлаштирилди, эски маркадаги кўпгина станоклар ва машиналар модернизация қилинди.

Бироқ, олимлар ва машинасозлар олдида ҳали ҳал этилмаган жуда кўп вазифалар турибди, дейди Ўртоқ Хўжаев. Қуйиш ва темирчилик-пресс ишлаб чиқаришини янада такомиллаштириш масалаларига алоҳида эътибор бериш лозим. Юқори унум билан ишлайдиган пахта териш машинасини, тўқимачилик ускуналарининг, экскаваторлар ва ирригация механизмларининг янги конструкцияларини қисқа муддат ичида яратиш керак.

Фан ва техника муваффақиятларини ҳамда илғор тажрибани пропаганда қилишни яхшилаш учун бошқа кўпгина шаҳарлардан намуна олиб, Тошкентда ҳам Техника уйи ташкил қилиш масаласини тезроқ ҳал этиш зарур.

Мўйноқ балиқ комбинатининг директори **Шчукин** ўз сўзида **балиқ саноатидаги кўп меҳнат талаб қиладиган ишларни механизациялаштириш** муҳим вазифа эканлигини айтиб ўтди.

Ўртоқ Шчукин фанлар академиясининг илмий-текшириш ташкилотлари олдига жиддий талаблар қўйди ва бу ташкилотлар балиқ саноати ходимларига зарур машиналарни яратишда сезиларли ёрдам бермаётганликларини айтди.

Машинасозликдаги технология процесларини максимал даражада автоматлаштириш пахтачиликни комплекс механизациялаш учун зарур бўлган машиналарнинг янги конструкцияларини ўзлаштириш соҳасидаги топшириқларни муваффақиятли ҳал этишнинг муҳим шартидир, деди ўз сўзида «Ташсельмаш» заводининг бош инженери Ўртоқ **Винокуров.**

Корхонада автоматик ва ярим автоматик ускуналарнинг сони кейинги уч йил ичида қарийб олти баравар кўпайди. Заводда пахта териш агрегатларининг мураккаб детали бўлган касетлар ишлаб чиқарадиган кучли автоматик линия ўрнатилди.

Ишлаб чиқаришни автоматлаштириш ва механизациялаштириш ишларини янада ривожлантириш учун заводга янги автоматик линия керак.

Ўртоқ Винокуров республика машинасозлик корхоналарини янги автоматик ускуналар билан таъминлайдиган станоксозлик заводини барпо этиш масаласини қўяди.

«Ўзбекуголь» комбинатининг бош инженери Ўртоқ **Бастанов Ўзбекистон кўмир саноатида энг янги техниканы жорий қилишнинг яқиндаги перспективалари ҳақида гапирди.**

Республика кўмирчилари шахталарда ҳам, разрезларда ҳам кўл меҳнатини яқин йиллар ичида минимум даражасига қадар камайтиришни ўз олдиларига асосий вазифа қилиб қўймоқдалар. Бунга механизмлардан ва автоматикадан максимал даражада фойдаланиш натижасида эришилади. Янги техникани жорий қилиш планининг проектида 1960 йилга бориб, 9-шахтанинг проект қувватини икки баравар ошириш ва кўмир разрезининг проектлаги қувватини уч баравардан зиёд ошириш кўзда тутилади.

Забойларда кўмирни казиш ва ортиш ишларини механизациялаштириш учун Москва атрофи ҳавзасидаги шахталарда муваффақиятли равишда синаб кўрилган кон комбайнларининг янги типларидан фойдаланиш мўлжалланади. Кон инженери Ўртоқ Тошмухамедовнинг таклифига мувофиқ, забойларни мустаҳкамлашнинг механизациялаштирилган янги усулини жорий қилиш мўлжалланади.

Музокараларда «Умид» ҳунармандчилик артелининг раиси Ўртоқ **Енубова** ва Самарқанд вино заводининг бош инженери Ўртоқ **Володина** ҳам сўзладилар.

РСФСР Министрлар Совети Илмий-техника комитетининг раиси Ўртоқ **Требин,** Арманистон ССР Министрлар Совети Илмий-техника комитети оғир саноат бўлимининг бошлиғи Ўртоқ **Давидян** Ўзбекистон саноати инженер-техник ходимлари ва новаторларининг съездини табриклалилар.

Съезднинг ёш бўғин номидан табриклаган шаҳар мактаблари пионерларини делегатлар самимий кутиб олдилар.

5 июнда секция мажлислари бўлди.

Съезд ўз ишини давом эттирмоқда. (ЎзТАГ).

Олий ўқув юртларига қабул қилишнинг янги қоидалари

СССР Олий таълим министрлиги студентлар ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда ўқийдиган олий ўқув юртларига қабул қилишнинг янги қоидаларини тасдиқлади.

Ўтган йилда бўлганидек, бу йил ҳам олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини янада ошириш ҳамда студентлар составини яхшилаш мақсадида олий ўқув юртларига саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида ёки халқ хўжалиги ва маданиятнинг бошқа соҳаларида камида икки йиллик амалий иш стажига эга бўлган ва бу ишда намуна кўрсатган кишилар биринчи навбатда қабул қилинадилар. Бу қоида Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флоти сафларидан демобилизация қилинган кишиларга ҳам жорий этилади. Улуғ Ватан уруши қатнашчилари аввалдагидек, ҳозир ҳам олий ўқув юртларига конкурсдан ташқари қабул қилинадилар.

Олий ўқув юрти ёки факультет бўйича студентлар қабул қилиш планидаги ўринларнинг 80 процентигача бўлган қисми олий ўқув юртига конкурсдан ташқари ва биринчи навбатда қабул қилиниш ҳуқуқига эга бўлган кишилар учун ажратилади. Ўринларнинг камида 20 проценти ўрта махсус ўқув юртларини ва умумий таълим мактабларини битириб чиққан ёшларга берилади.

Янги қоидаларда кўзда тутилганича, амалий иш билан банд бўлган кишилар олий ўқув юртларига кириш имтиҳонларини топширишлари учун корхона ва муассасалардаги жамоат ташкилотларининг илтимосига мувофиқ уларга иш ҳақи тўланмагани ҳолда 15 кунлик отпуска берилади (олий ўқув юрти жойлашган ерга бориш ва ундан қайтиб келиш вақти бу ҳисобга кирмайди).

Олий ўқув юртига кириш вақтида юқорида белгиланган имтиёзлардан СССРнинг ҳамма гражданлари фойдалана олишларини назарда тутиб, бошқа имтиёзларни сақлаб қолиш мақсадга мувофиқ эмас деб топилди. Шу муносабат билан ўрта мактабни олтин ва кумуш медаллар билан битириб чиққан ёшларни, шунингдек илгари ўрта махсус ўқув юртларини битириб чиқувчиларнинг 5 проценти ҳисобига киритилиб келган аълочиларини ҳамда ота-оналари мамлакатнинг узоқ районларида ишлаётган болаларни олий ўқув юртларига конкурсдан ташқари қабул қилиш юзасидан белгиланган имтиёзлар шу йилдан бошлаб бекор қилинади. Уларнинг ҳаммаси умумий асосда қабул қилинади, яъни қабул қоидаларида белгиланган ҳамма кириш имтиҳонларини топширадилар. Бироқ, медалистлар ва илгари ўрта махсус ўқув юртларини битириб чиқувчилардан 5 проценти ҳисобига киритилиб келган аълочилари бошқа шартлар баравар бўлгани ҳолда, биринчи навбатда қабул қилиниш ҳуқуқига эгадирлар.

Имтиҳонлар вақтида билимларга кўпроқ объектив баҳо берилишига эришиш мақсадида янги қоидаларда ҳар бир фан бўйича кириш имтиҳонларини камида иккита имтиҳон олувчидан иборат комиссиялар томонидан қабул қилиниши кўзда тутилади. Имтиҳон олувчиларни шу ўқув юртининг директори (ректори) тайинлайди.

Қабул қилиш қоидаларидаги яна бир янгилик шуки, олий ўқув юртининг директори (ректори) раҳбарлигида ишлаб, студентларни қабул қилиш тўғрисидаги масалани ҳал қиладиган комиссиялар составига шаҳар, катта шаҳарларда эса, район партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг вакиллари, шунингдек олий ўқув юртилаги партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг раҳбар ходимлари ҳам киради. (ТАСС).

БЕРЛИНДА ПРОЛЕТАР ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМИ МАСАЛАЛАРИГА БАҒИШЛАНГАН КОНФЕРЕНЦИЯ

БЕРЛИН, 4 июнь. (ТАСС). Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети ҳузуридаги ижтимоий фанлар институти томонидан пролетар интернационализми масалаларига бағишлаб Берлинда ўтказилган илмий конференция ўз ишини тамомлади. Конференция қатнашчилари «Барча мамлакатлардаги ишчилар синфининг социализм ва тинчлик йўлидаги ҳозирги кураши учун пролетар интернационализмининг аҳамияти» деган темада Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети аъзолигига кандидат Петер Флориннинг докладини тингладилар.

ЧЕХОСЛОВАКИЯ ВА ГФР ЧЕГАРАСИДА МОЖАРО

ПРАГА, 4 июнь. (ТАСС). Чехословакия телеграф агентлиги қуйидагиларни билдиради: 2 июнда Ғарбий Германия чегара полициясининг бир группа хизматчилари Железна-Руда районида Чехословакиянинг давлат чегарасини бузди. Чегарани бузувчилар чехословак чегара патрулининг тўхташ тўғрисидаги буйруғига жавобан тўппонча ва автоматлардан чехословак патрулига қаратиб ўқ уздилар ва Германия Федератив Республикаси территориясига қочиб кетдилар.

ЛИВАНДАГИ ВОҚЕАЛАР

ҚОҲИРА, 4 июнь. (ТАСС). «Ашшаоб» газетасининг хабар беришича, Иордания ҳукумати Ливан ҳукуматига 700 минг динар берган. Газетанинг кўрсатишича, бу маблағдан Ливан халқининг қўзғолонини бостириш учун фойдаланилади.

ФРАНЦИЯ МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ РАИСИ ДЕ ГОЛЛЬ ЖАЗОИРГА КЕЛДИ

ПАРИЖ, 4 июнь. (ТАСС). Франция министрлар советининг раиси генерал де Голль ва унга ҳамроҳ бўлган ҳарбий министр Гийома, Сахройи Кабир ишлари министри Лежен, лавозимсиз министр Жакино, бош штаб бошлиғи генерал Э[illegible] ва бошқа шахслар бугун Жазоиргa келдилар.

ФУТБОЛ

„Пахтакор“ командасининг ғалабаси

4 июнда «Пахтакор» марказий стадионида футбол бўйича мамлакат биринчилиги учун «Б» классда ўйнаётган «Пахтакор» командаси «Ҳосилот» (Сталинобод) командаси билан учрашди.

Мусобақа 2:0 ҳисоби билан тошкентликлар фойдасига ҳал бўлди.

БИЛДИРИШ

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Советининг ижроия комитети барча депутатларга маълум қиладики, шу йил 10 июнда сешанба куни Тошкент шаҳар Советининг (олтинчи чақириқ) еттинчи сессияси очилади.

Сессия кундуз соат 16 да Свердлов номли концерт залида очилади.

Депутатлар шу ернинг ўзида соат 15 дан бошлаб рўйхатга олинади.

Тошкент шаҳар Советининг ижроия комитети.

Телевизор экранида

6 ИЮНДА

19.30. Саноат ходимлари учун ўзбек тилида эшитириш.

19.50 Киножурнал.

20.00 «Севимли кино артистлари» циклидан рус тилида суҳбатли концерт.

20.40. Бадиий фильм — «Денгизчи қизи».

Редактор ўринбосари
М. ҚОРИЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА (қишки бино) — 6/VI да **Оғриқ тишлар,** 7/VI да **Айтсам тилим куяди, айтмасам дилим.**

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 6/VI кеч соат 9 да **Хоразм ашула, музика ва рақс ансамблининг концерти.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» кундуз ва кечқурун **Штепсель Тарапунькани уйлантиради.**

«ИСКРА» (қишки) — кундуз ва кечқурун **Юрак хотираси,** 3-залда, кеч соат 9-20 минутда **Шоввоз солдат Швейк.**

«ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз ва кечқурун **Штепсель Тарапунькани уйлантиради,** кеч соат 8 да **Юрак хотираси.**

«УДАРНИК», «ХИВА» — **Штепсель Тарапунькани уйлантиради.**

КАФАНОВ номли «САЛЮТ» янги киноповесть — **Бу беҳудага бўлмаган эди.**

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140. Пропаганда бўлими — 34808. 136. Совет қурилиш бўлими — 136, Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040. 135. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040, 135. Саноат ва транспорт бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156. Маҳаллий ахборот бўлими — 132. Секретариат — 29040. Эълонлар бўлими — 38142.

Р. 06025. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистон сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. № Б-496.